

IRODALMI
MŰVÉSZETI
ÉS
HELYTÖRTÉNETI
SZEMLE

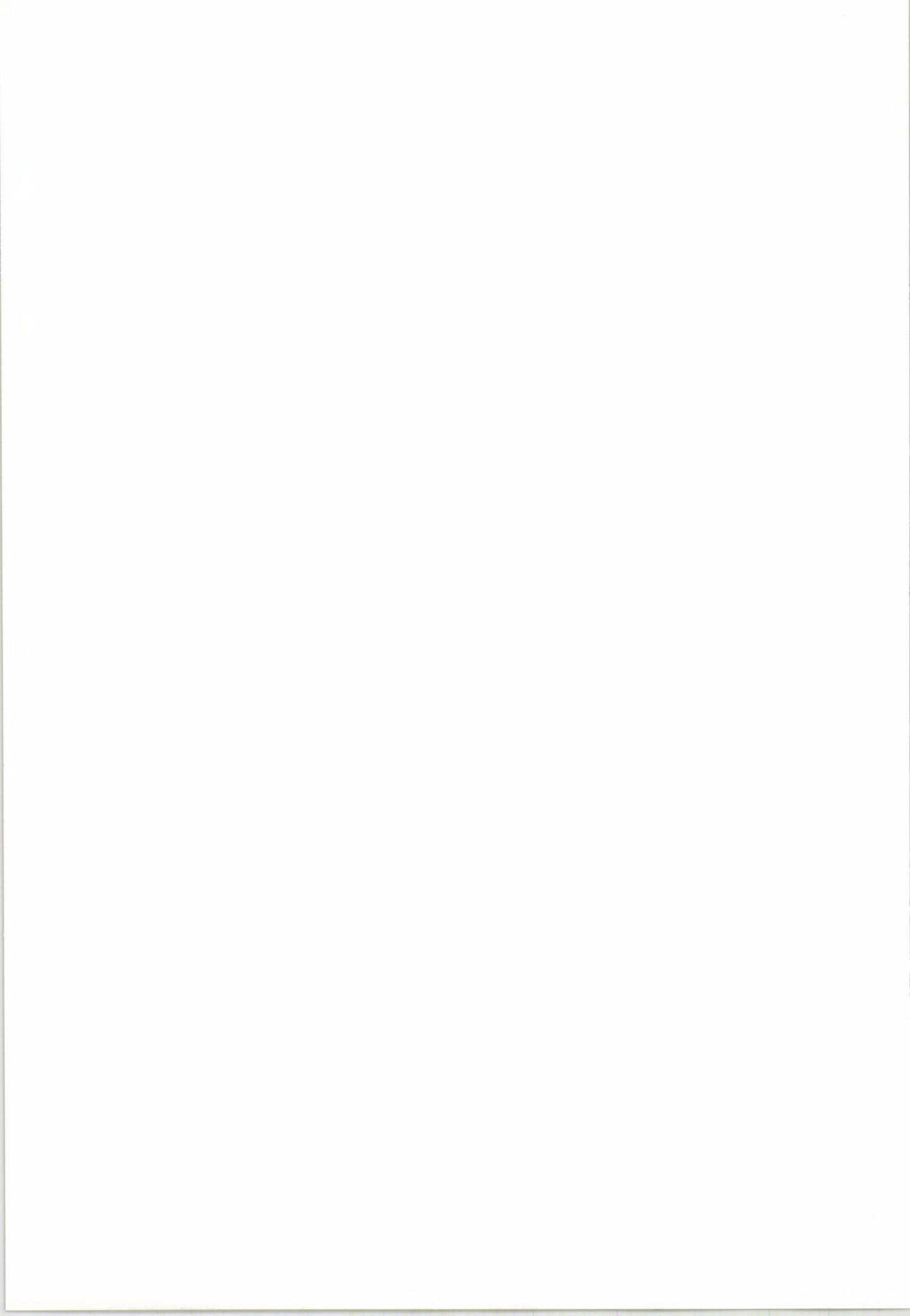
Paksi Tükör

XIV. ÉVFOLYAM, 3. SZÁM, 2007 DECEMBERE

ÍZELÍTŐ

Üdvözet a 30 éves atomerőműnek
Az indulás éve
Újságmese
A második (szerkesztő)
Vékony az igazság mezszyéje
Izgalmas időszak
Atomerőmű újság
Szép emlékek
Emlékeim
Nem akármilyen tucat
a harmincből
Az Atomerőmű újság az 1994.
évi FEIEA Grand Prix pályázata-
rán mint a legjobb magyar
üzemi lap
A publikálás jelentősége
Üzemi újságtól a regionális
lapig
Írtam, írogattam
Az elsők voltunk, akik hozzá-
jutottunk az újsághoz
Több száz kilométerről
Harminc év
Jámbor Pál versei Áldor Imre
140 éve kiadott kötetében
Paks és Beszédes József
A "titkos klasszikus"
Paksiak délvidéki barangolása
"Emitt a Görgényi, amott a
Kelemen havasok"
A tűzzománc meséje
Csepeli István és Schmidt
Sándor paksi kiállítására elé
Vasalógyűjtemény
"Olvasó lurkók" a paksi
Pákolitz István Városi
Könyvtárban

Üdvözlét a 30 éves Atomerőműnek

Éppen öt éve, 2002. november 22-én tapasztalhattam személyesen is, milyen nagy hatást gyakorol az Atomerőmű lap az olvasóira: az újság 25 éves évfordulóján kiállított régi példányok előtt tömörültek a vendégek, böngésztek az egykori számokat, magukat, ismerős arcokat keresve a fotókon. Az újság kiállítása érdekes módon az első blokk átadásának 20. évfordulója alkalmából rendezett konferencia eseményévé vált. Nem véletlenül. Pakson évtizedek alatt nemcsak egy erőmű épült fel, hanem egy újság is, amely nem egyszerűen tükre lehetett az első magyar atomerőmű felépítésének és sikeres működtetésének, hanem tájékoztatva kicsit formálójá is az eseményeknek.

1978-ban Atomerőmű építői címmel jelenik meg a beruházás hőskorszakának krónikásaként, 1987-től már Paks város lapjaként is szolgálja a település és az erőmű jó kapcsolatát, majd 1990-től „csak” az erőmű lapja, de 2002-től - ma is példát mutatva a környezetükkel együtt élő nagyüzemeknek - a lap első négy oldala 22 környező település majd 29 950 postaládájában is landol, értesítvén a lakosságot egy izgalmas nagyvállalat tevékenységéről, terveiről.

Az Atomerőmű közkedvelt lap - ennél többet egy újság nemigen mondhat el magáról. Ebben pedig része van szerkesztői, szerzői, magas mérnöki és újságírói kvalitásának éppúgy, mint az erőmű vezetésének a nyíltságot, a tájékoztatást elváró és gyakorló célkitűzésének. Egyesületünk ezt elismerve 1994-ben az üzemi lapok európai szervezetének, a FEIEA-nak Grand Prix díjára terjesztette fel, s így az Atomerőmű Európa legjobb hat üzemi lapja közé került. 2002-ben egyesületünk a legjobb üzemi lapnak kijáró Bronz Toll-díjjal is kitüntethette az Atomerőmű újságot. Most, a lap 30. évfordulóján a Magyar Tudományos, Üzemi és Szaklapok Újságíróinak Egyesülete (MTÜSZUE) ismét Bronz Toll-díjjal ismeri el az Atomerőműnek három évtizedes, a paksi atomerőmű munkatársai és a környező települések tájékoztatásáért kifejtett magas színvonalú publikációs munkáját. Az évfordulón gratulálunk a lap volt és jelenlegi szerkesztőinek, további sikereket, jó egészséget kívánunk minden munkatársuknak!

Komornik Ferenc
a MTÜSZUE ügyvezető elnöke

Az indulás évei

Az Atomerőmű újság jelenlegi főszerkesztője arra kért, hogy az első magyar atomerőmű üzemi lapjának 30. évfordulóján szóljak néhány szót a kezdetekről. A felkérésnek többek között azért is szívesen teszek eleget, mert harminc év távlatából igazolva látom a szélesebb körű tájékoztatással kapcsolatos egykori törekvéseinket. Ezért szeretném idézni a Paksi Atomerőmű Vállalat megalakulása évében, 1976-ban megjelent vállalati újság első számában, a Neutronban, általam írt bevezető néhány sorát:

„Egy jó közösségi életnek alapvető feltétele, hogy az emberek minél többet tudjanak környezetükről. Ennek biztosítása többféle módon történhet. Az egyik módja a rendszeresen megjelenő, érdeklődést is felkeltő írásos tájékoztató, mondjuk a vállalati újság.

A „neutron” az atommag egyik alkotó része, és az atomerőművek esetében a magreakció létezésében, fenntartásában, ezáltal a villamos energia termelésében jelentős szerepe van.

Nagyon szeretném, ha jelképes névének megfelelően az első vállalati híradó hasonlóan fontos szerepet töltené be a vállalati egységes gondolkodás megteremtésében, az egészséges kollektív szellem kialakításában, a dolgozók megfelelő tájékozottságának biztosításában.”

Az ország különböző területéről Paksra költözött majdani üzemeltetők, karbantartók mielőbbi beilleszkedése mellett a konkrét tervek megismerését követően a feladat hazai egyedülállóságát felmérve bennünk, akik a létesítést irányítottuk sok más egyéb mellett két fontos irányzat bontakozott ki:

Megértetni az akkori felső irányító szervekkel azt, amit mi a helyszínen napról napra ismerünk fel, hogy a rendkívüli feladatok elvégzéséhez az eddigiektől eltérő gépesítettségre, építési szervezettségre, nagy létszámú minőségi szakemberekre, és mindenek előtt az eredetileg kalkulálttól eltérő anyagi fedezetre van szükség.

Hírül adni az ország érdeklődő lakosságának, hogy nagy erőfeszítések mellett, a hosszú távú hazai villamosenergia-igények kielégítése érdekében Pakson, a Duna mellett a XX. század legjelentősebb beruházása valósul meg.

Megértetni a helyszínre toborzott, közel tízezer munkással, szakemberrel, hogy itt a korábbi építkezésekhez képest mások a pontossági, minőségi előírások, a folyamatos építkezés szükségessége miatt más munkarendben kell dolgozni. Az alapvetően jól képzett, de ilyen munkát még nem végzett szakembereknek önbizalmat sugározni. Sokrétűen kifejezni, hogy sokat várunk tőlük, de az akkori lehetőségeken belül fontosnak tartjuk az elvégzett munka megbecsülését.

Ma is meggyőződésem, hogy e két fő irányzatba tartozó konkrét intézkedéseknek köszönhető, hogy az ország első atomerőműve úgy épült meg és úgy üzemel huszonöt év óta, ahogy azt a hazai és nemzetközi szakmai irányítás és a közvélemény elvárja.

E két irányzatba tartozó konkrét intézkedések eredményességében akár tagadjuk, akár nem, végig tettenérhető a sokrétű tájékoztatás a saját szerepe. Ezen belül:

- az első irányzat teljesülésénél az országos jellegű napilapok, folyóiratok, TV, rádió segítette a munkánkat;

- a másodiknál pedig a mindenki számára elérhető helyi lap, az Atomerőmű építői című újság.

A múlttól tömören ennyit tartottam fontosnak elmondani, de ha már szót kaptam, hadd fejezzem ki nagy elismerésemet a korábban idézett helyi újságok mai jogutódja iránt.

Mint ahogy a paksi atomerőmű jelenleg, 2007-ben sem technikailag, sem szervezetileg nem ugyanaz, amelyet 25 évvel ezelőtt üzembe

helyeztünk, folyamatosan fejlesztik, korszerűsítik, úgy a tájékoztatás is ma már más színvonalon történik.

Az Atomerőmű újság mai minősége, sokrétű tartalma, gazdag képanyaga, példányszáma úgy gondolom, méltó az atomerőmű igényes környezetéhez, és színvonalasan ad tájékoztatást a mindennapi eseményekről.

Végezetül pedig szeretném én is megköszönni mindazoknak a hivatásos és önszorgalomból csatlakozó szerkesztőknek, közreműködőknek az elmúlt harminc évben végzett munkáját, akik ezen keresztül is hozzájárultak a paksi atomerőmű hírnevének öregbítéséhez, az ott dolgozók, a környéken élők jobb közérzetének eléréséhez.

Szabó Benjamin

Újságmese

Egyszer volt, hol nem volt, talán a hetvenes évek vége felé, dolgozott egyszer egy ifjú mérnök a Paksi Atomerőmű Vállalatnál. Egy alkalommal ezt az ifjú mérnököt behívták a beruházási pártirodára, ahol is felelős szerkesztői megbízást kapott a hamarosan beindítandó beruházási újsághoz.

Az ifjú mérnök annyit értett az újságcsináláshoz, mint tyúk az ábécéhez, de nem aggódott, mivel csapatmunkáról volt szó. Össze is szerveződött a szerkesztőbizottság a beruházás-szervező, a főbb kivitelezők és a honvédség képviselőiből. Rögtön ki is derült, hogy az ifjú mérnök köztük a legjobb médiaszakértő, bár ezt akkor nem így hívták. Különösebben mégsem aggódott, mert akkortájt nem kellett aggódni semmiért.

Egy ügyes kezű fiúval megrajzoltatták a lap címét, írtak egy halom cikket, készítettek néhány fényképet. Az ifjú mérnök hóna alá kapta az egész paksamétát, és beballagott vele a Szekszárdi Nyomdába. Kíváncsi volt, hogy lesz ebből újság. Ott egy-két dolgot hallott, majd két nap, két éjjel hibát javított, stilizált, nyújtott, rövidített, tördelt. Amikor a lap megjelent, kicsit csodálkozott, hogy nem ez lett a fő beszédtema az építkezésen.

Az idő múlásával egyre nőtt a gyakorlatuk, és az ifjú mérnök már igen jónak és takarosnak látta a lapjukat. Aztán az üzemi lapok szerkesztői-

nek tanácskozásán megtudta, hogy az Atomerőmű építési újság a megyében a legrosszabb példa. A címe stílustörő, a betűméretek nem tükrözik a fontosságot, hibás a rossz minőségű képek elhelyezése, és még sok más.

Mindezek ellenére az ifjú mérnök még két évig írt és szerkesztett, majd kiderült, számára van élet Pakson kívül is. Ma már nem szívesen beszél az újságglyártási emlékeiről, mert nem hiszik el neki, hogy soha, senki nem szólt bele a szerkesztésbe, azt írtak, amit akartak és tudtak, cenzornak nyomát sem látták az ország legnagyobb beruházásának több ezer példányban megjelenő lapja körül.

Az ifjú mérnök még ma is él, amíg meg nem hal.

Lejegyezte: Knizner István

A második (szerkesztő)

Én az Atomerőmű építői első szerkesztőbizottságának tagja voltam, korábban a Moszkvában megjelenő „Ösztöndíjas” c. stencilen sokszorosított lapba is írogattam mint a MEI (Moszkvai Energetikai Intézet) hallgatója.

A lap szerkesztését akkor vettem át, amikor a „kádáros” szám már a nyomdában volt. (Kádár 1979-ben látogatta meg az atomerőmű építkezését.)

A Kádár-cikket a megyei lap főszerkesztőjének kellett írni, nekünk meg nem volt szabad változtatni rajta (bár úgy emlékszem, hogy István mégis meghúzta, mert borzasztóan hosszú volt).

A nyomdából hazafelé tartva éppen ezt a cikket olvastam, és döbbenet láttam, hogy az egyik nyakatekert mondatból, ha a többszörös tagadásokat kiveszem, akkor az jön ki, hogy a főtítkár szerint Pakson jól keresnek az emberek, és ez így van jól, mert senki ne kereshessen jól, aki jól dolgozik.

Az első utam a szegény Polányi Mátéhoz vezetett (aki tulajdonképpen a párt sajtóért felelős munkatársa volt, magyarán a „cenzor”). Máté azt kérdezte: Hol van ez a mondat?

– A cikk közepén.

– Szerinted valaki elolvassa odáig?

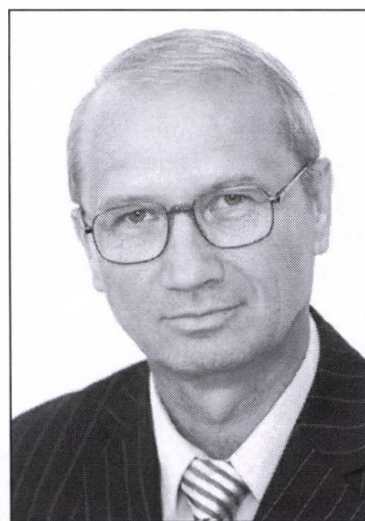
Úgyhogy ezt ezzel le is rendeztük.

Egyébként cenzúra nem volt. Csak az volt, hogy néha megkérdeztem, hogy szerinted ez a cikk mehet-e, ilyenkor mindig azt mondta, hogy inkább nem. Úgyhogy egy idő után nem kérdeztem.

Azt sem, hogy betegyem-e életem (ez idáig) egyetlen versét:

Paksi Áldás

Hol neutron, ott proton
 Hol proton, ott atom,
 Hol atom, ott potom áron terem
 Beton, hétvégi ház, pinceplafon
 Saválló kertitörpe,
 Mert hová atomot adott az Isten
 Ott bőség van; szükség nincsen.

Pedig voltak ügyek, elsősorban az „Azt beszélük...” rovat miatt.

Ez egy csipkelődő rovat volt, mindig meg is sértődött rajta valaki. Sok esetben nem is az, akiről szólt.

Még sajtóper is volt, persze, úgy szocialistásan: a megyei OTP-vezér megorrolt egy cikkünkért, ezért a járási pártbizottság egyeztetésre rendelt be bennünket, ahol az OTP érintette azt mondta:

- Uram! Ezen a cikken tízezer ember röhögött!

- Uram! Akkor ez a cikk elérte célját.

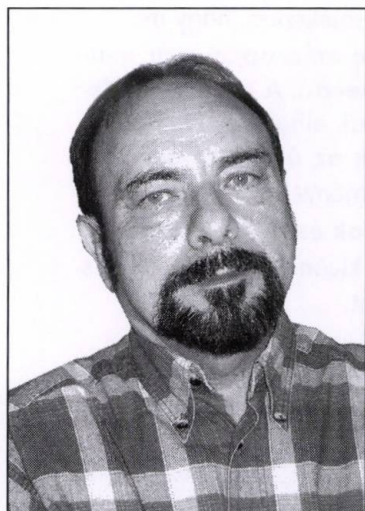
Végül azzal zárult a megbeszélés, hogy mégiscsak lehetetlen, hogy a népköztársaság első atomerőművének az újságját egy másik állami vállalat megtámadja.

Egyébként az ilyen cikkek, a jó fotók (Intze Hunor, Horváth Béla), a jó rajzok (Újvári Endre), valamint a keresztretjvény és a szilveszteri cicis nők (ez utóbbi kettőről Torma Csabát kellene kérdezni) miatt az újság akkoriban nagyon népszerű volt.

Én azonban úgy gondolom, hogy a legfontosabb a kor eseményeinek dokumentálása volt, és jó volna, ha a fennmaradt példányoknak lehetne találni egy kis helyet az interneten.

Tóth András

Vékony az igazság mezszyéje

Se eső, se hó, se szél, vagy bármi más nem tud eltéríteni attól, hogy szerencsés és egyben boldog embernek mondjam magamat. Nálam úgy van, ha valami szép volt az életemben az egyre szépül az emlékek hídján, a csúnyaságok lassan, de biztosan elhalványulnak. Nem hinném, hogy ezzel én vagyok csak így.

Sokkal jobb közérzetem van ezáltal, mintha a manapság annyira divatos szokásoknak hódolnék, hogy a múltat vádolni, szidni, sőt köpködni illik, erős indulatok közepette.

Többek között azért is szerencsés vagyok – nyugodtan mondhatom –, mert erőm teljében oly korban éltem, amikor az atomerőmű felépült, és ennek a gigászi munkának résztvevője, szemtanúja lehettem. Annak idején kis dobozos felhúzó Kodak filmfelvételével az alapkövetés letétét is megörökítettem, színesben.

Az építkezés közben szinte minden zezugát bejártam a létesítményeknek, tulajdonképpen a szemem előtt nőtt ki az erőmű a földből. Tagja lehettem a meginduló üzemi lap, az „Atomerőmű építői” első szerkesztőbizottságának. Néhány év elteltével már az én kezemben volt a megbízás az újság szerkesztésére.

Akkor a beruházás dolgozóinak szánt lapként – ha jól emlékszem – kéthavonta jelentünk meg. Majd a 80-as évek közepétől a város és az üzem közösen pártfogolta a havonkénti kiadást „Atomerőmű” címmel. Terjesztését a posta vállalta, így minden paksi háztartásba eljutottak a helyi eseményekkel kapcsolatos információk.

Leles, írói vénával megáldott külső munkatársak működtek közre az újság elkészítésében. Foglalkoztunk az üzem fontosabb dolgaival, cikkezünk a városról, kulturális rendezvényekről, sporteseményekről. Minden számban volt rejt-

vény – a megfektők közt könyveket sorsoltunk ki –, és karikatúrákkal is igyekeztünk a kedves olvasó szimpátiáját elnyerni. Ha valaki arra volna kíváncsi, hogy cenzúráztak-e bennünket, határozottan kijelenthetem: nem.

Inkább táboriak, mint ideálisak voltak a körülmények, amelyek közt dolgoztunk, de lapzárta valahogy mindig összegyűlt az újságot megtöltő anyag. Akkoriban ez természetesnek tűnt, most így visszatekintve egyfolytában csak csodálkozom.

Ahogy lapozgatok az emlékeimben eszembe jut egy eléggé kínos epizód. Már a nyomdában voltam, és a szedés előtti korrektúra végére jutottam, amikor telefonon utolért az egyik műszaki jellegű cikk szerzője, és érdeklődött, hogy változatlanul jelenik-e meg az írása. Mikor megtudta, hogy rövidíteni kellett rajta, nem járult hozzá a közléshez. Ott helyben meg kellett írnom helyette valamit, hasonló terjedelemben. A témára már nem emlékszem, de mit mondjak: kiizzadtam.

Jó ötletnek tűnt, amikor valaki azzal állt elő, hogy bíztassuk az olvasóinkat saját maguk készíttette fényképek beküldésére. Az ötlet bevált, sok jópofa felvétel érkezett, humoros szövegekkel kiegészítve.

Akad néhány konfliktusunk is. Például, amikor a főszerkesztő elődöm vitriolos tollal alaposan megkritizálta az OTP ügyintézési módszerét. Állítólag pártberkekben is volt vita róla, de az újságot nem érte retorzió emiatt.

Bátorkodtunk egyszer egy bírói ítélet kapcsán néhány kérdést feltenni. A történet lényege, hogy egy hölgy kitisztíttatta a drága pénzen megvásárolt bundáját, amely a tisztítás következtében használhatatlan lett. Az első és másodfok szerint is a kisiparos szakszerűen végezte el a dolgát. A póru jár felperesnek még a per költségeket is és a munkadíjat is ki kellett fizetni. Egyik kérdésünk az volt: hol az igazság? A bíróságról meg ezt kérdezték tőlem: talán a rokonom vagy a barátnőm a szóban forgó hölgy? Valahol olvastam: az igazság jól elrendezett, jól elhatárolt birodalma kicsi, csak a balgaságok,

tévedések, szeszélyek és hülyeségek vadona megmérhetetlen és feneketlen.

Még egy röpké történet: 1987 augusztusában megjelent lapszám három írásának nem mindennapi következményeiről lesz szó.

Első oldalon volt olvasható egy könyvajánló a Csikócsapat, vagy nem is tudom milyen című szerzeményről. Az a bizonyos könyv tartalmazta, vagy a recenzió írójának volt a véleménye, de megfogalmazásra került, hogy nem minden megy ám olyan flottul az atomerőmű tájékán, mint ahogy az egyesek híresztelik.

A harmadik oldalon egy friss diplomás mérnök, aki akkor került a céghez, arról panaszkodott, hogy a kollégák meghökkentően önzők, szikrányi segítőkészség sincs bennük.

Ökölvívóink bajnoki szerepléséről szóló tudósítás a negyedik oldalon foglalt helyet. A cím ez volt: Ketten szerepeltek a tudásuk alatt. Az írás-hoz mellékelte fényképen a vezérigazgatót és az edzőt lehetett látni. A fotónak külön volt valamilyen szövege, arra nem emlékszem, hogy mi.

Az újság megjelenése másnapján már nem én voltam a felelős szerkesztő. A lapátra kerülésem emléke már igencsak elhalványult, viszont elevenen élnek bennem az újságnál eltöltött évek izgalmas és szép élményei.

Befejezőként a lapnak és munkatársainak, valamint az olvasóknak kívánok még hosszú és tartalmas éveket és életet.

TOCS alias Torma Csaba

Izgalmas időszak

Rendkívül változatos, izgalmas, egyben igen szép időszak volt az Atomerőmű újság életében az 1988-1996 közötti időszak, amit szerkesztőként, felelős, majd főszerkesztőként éltem át.

Valójában az újság története az atomerőmű története is egyben.

Azt, hogy mi történt a MŰ életében abban az időszakban, már többször feldolgozták.

Már mind a négy blokk tette a dolgát, minőségi áramot szolgáltatott az országnak szakértő kezek által. Az MVM Tröszt kétszintű részvénytársasággá (rt.) alakult, az atomerőmű vállalat is rt. lett. Megindultak a radioaktív (kis és közepes aktivitású és a nagy aktivitású) hulladékok biztonságos elhelyezésének munkái. Rendszerek voltak a nemzetközi látogatások, tapasztalatcserék.

Felavatták az energetikai főiskolát, az országban az elsőt, amelyet egy erőmű – atomerőmű – tartott fenn az utánpótlás nevelése érdekében. Megépült a látogatóközpont, felavatták a „Paksi disputa” szoborcsoportot, amely a kiváló magyar (származású) tudósoknak állít emléket. Elinult a dolgozók közötti közvélemény-kutatás,

mely később szélesebb körű lett.

Az atomerőmű építésének befejeztével az újság neve az „Atomerőmű építői”-ről, majd a „Paksi Atomerőmű”-ről (a város emblémájával)

„Atomerőmű”-re változott. A kezdeti, 4-6-8 oldali megjelenést 10-12-16 oldal követte egy kísérszinnel. Kiadója a Tolna Megyei Lapkiadó volt. 1990-től a lapfej ilyen lett: Atomerőmű, mellette az U alakú védjegy, alcímben A részvénytársaság dolgozóinak lapja. A pár ezer példányos lap egyre bővült példányszámban, tartalmában, és nemcsak a dolgozók, hanem Paks város és az atomerőmű környezetében lévő települések, valamint az MVM-hez tartozó erőművek, áramszolgáltatók is tájékozódhattak belőle.

Az újság napilap formátuma, színes kivételben valójában '94-től jegyezhető. Ekkor már mint a részvénytársaság lapja jelent meg. Kiadója az Axel Springer Budapest (majd Magyarország) Kft. Tolna megyei irodája lett, amely modern technikával és nyomdával rendelkezett. Megalakult a szerkesztőbizottság, amelynek tagjai az erőmű szinte minden területét képviselték. A bizottság összetétele a fiatalok csatlakozásával állandóan bővült, változott. Havi, negyedéves lapterv készült folyamatábrákkal. Az ülések valóságos alkotóműhelyekké váltak, ezek nyomán születtek értékálló, színvonalas szakmai anyagok, fotóművészeti alkotások és irodalmi, kulturális írásművek. Számos cikket átvettek megyei és országos (szakmai) lapok. A cég vezetése értékelte, elismerte az újságot és készítőik munkáját. Megszülethetett az „Atomerőmű újság működési rendje” című anyag, amely az Atomerőmű újság célja, feladata, küldetése mellett tartalmazta a szerkesztők, a cikkírók elismerését is. A szabályzat mellékleteinek egyike az újságot írók részére adható igazolványmintát is tartalmazta. A szabályzatban rendelkezés született erkölcsi és anyagi elismerésről is, évente egyszer a magyar sajtó napján díjat kaphat, aki hiteles, objektív és tárgyilagos tájékoztatást nyújt az atomerőműről. Az Urántoll díj és az „urán” szó „kitalálója”, a névadó, Fábíán Erzsébet volt.

1994-ben az MVM Rt.-hez tartozó erőművek, áramszolgáltatók üzemi lapjainak (16) első országos találkozóját Pakson, az atomerőműben rendezték. Az MVM akkori vezérigazgató-helyettese a legszínvonalasabb, legsokoldalúbb újságnak értékelte az összes üzemi lapok közül az Atomerőmű újságot.

Az újság rész vett sajtó- és könyvkiállításokon, szimpóziumokon Budapesten (pl. 1992-ben).

1994-ben a Magyar Tudományos, Üzemi és Szaklapok Újságíróinak Egyesülete elnöksége és díjbizottsága oklevéllel ismerte el színvonalas megjelenését, és mint ilyen, részt vehetett a nemzetközi üzemi lapok versenyén. Az Európai Üzemi Lapok Nemzetközi Szervezetének, a FEIEA-nak a kongresszusán a nemzetközi üzemi lapok versenyében, a svájci Crans-Montanában az Atomerőmű újság Grand Prix díjat kapott.

A havonta rendszeresen megjelenő lap fejlődésének formája többször változott, míg kialakult az egész újsággal egységes tipográfia, rendszeressé váltak az állandó rovatok. Gyakran tartalmazott mellékleteket, és önálló kiadvánnyal is jelentkezett. Ilyenek voltak például a közvéleménykutatásról, az (első) üzemi tanácsi választásról, a világ atomerőműveiről, az atomerőmű környezetében élő növény- és állatvilágról, a szoborcsoport avatásáról szóló kiadványok.

Nem volt jellemző a sajtócenzúra, de a szerzők és szerkesztők, vezetők és beosztottak, olvasók és szerkesztők között nemegyszer éles viták voltak egy-egy cikk tartalma, nyelvhelyessége miatt, mindezek a tökéletességre törekvés jegyében.

Az Atomerőmű újság támogatói, a vezetés, a cikkírók összehangolt együttes lelkiismeretes, szakmailag felkészült, a cég iránt elkötelezett munkája révén az Atomerőmű újság „vitte” a hiteles cikkeket az atomerőműről a közvetlen és közvetett környezete felé, és azon túl nemzetközi szintre is.

Értékteretető, szép időszaként értékelhető a régmúlt.

Fábíán Erzsébet

*újságíró, az Atomerőmű újság
egykori felelős, illetve főszerkesztője*

Atomerőmű újság

A szerkesztésben álló Paksi Hírnök felfutása idején kért meg a TLK akkori vezetője, Kováts Balázs, hogy vállaljam el az Atomerőmű újság szerkesztését is.

Elvállaltam, örömmel tettem, bár egy páran kételkedtek, hogy a „két lovat” nehéz lesz egyszerre megülni. Mint később kiderült, nekik lett igazuk. De nem azért, mert jó minőségben nem lehetett volna megcsinálni - ha ezt mások is akarják.

Többen, ha karikatúrát rajzoltak volna rólam, akkor úgy ábrázoltak volna a két újsággal a kezemben, mint valami sajtócézárt. Hát, ez tényleg nevetséges lett volna, főleg azok részéről, akik ezt kitalálták. Sokan hiszik, hogy a főszerkesztőség egy hihetetlen nagy pozíció - főleg ha kettő! De ezt csak azok hiszik, akiknek nem sok közük van a sajtóhoz. Ha nem tudnák, akkor most leírom nekik, a főszerkesztőség: felelősség, még több munka és hatvanéves átlagéletkor.

A kísérlet, hogy egy új szülessen, jó volt. Ebben ott volt a „túlzott igényesség”, ha lehet egyáltalán ilyesmiről beszélni, és az is, hogy Kováts Balázzsal valami újba kezdtünk, amit egyesek megütközéssel, ellenérzésekkel fogadtak. Arról beszéltünk Balázzsal, hogy az eddigi formátumon, külső és belső tartalmi vonatkozásokon túllépett az idő, mert az újságot át kellene állítani a műszaki közlönyről olvashatóbb újsággá, amit aztán az utcán is, az újságos standon is lehet kapni.

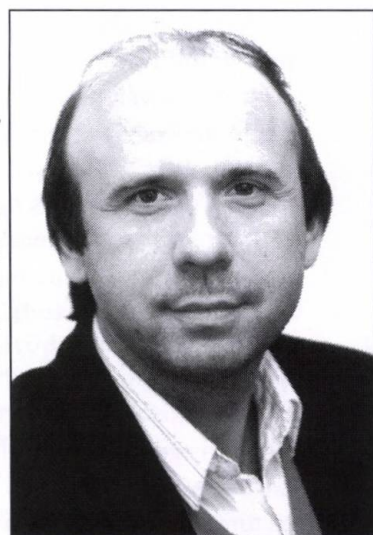
Azzal a rendszerrel akartunk szakítani, hogy az újság ne azoktól az adatoktól hemzseljen, hogy egy perc alatt mennyit fordul a turbina, mert ezt „Mari néni” ugyan megnézi, de neki úgyis mindegy. Voltak, akik pedig a „turbinák fordulataráról” szerettek volna mindig és minden számban írni.

Nem volt könnyű, hogy egy új korszakot indítsunk el. Ne feledjük, a kilencvenes éves közepén jártunk, új szelek fújdogáltak. Erősödhetett az erőmű részéről a nyíltság politikája, amikor őszintén beszélhetek a nukleáris iparról. Ma, tíz évvel később ez szinte természetesnek hat, de akkor még nem volt az. Ugyanezt akartuk elérni a sajtóban. Könnyed írások, kedves portrék, őszinte hang, kevesebb műszaki szakszöveg. Elindultunk az újsággal, nagy képek, modern formátum. Lehet, egy kicsit hirtelen jött mindez, talán szokatlan volt: de tény, hogy nem volt osztatlan siker. Lehet, hogy jobban kellett volna egy kicsit figyelni az átmenetre: az újtól mindig óvakodnak az emberek, főleg ha az gyökeres.

Úgy gondolom, hogy mégis: megérte. Sikertelenül elindítani valamit, ami ma szinte már természetesnek tűnik. De így is van ez rendjén, mert az első lépéseket megtenni a legnehezebb. Véleményem szerint mégis érdemes elvállalni ezt annak, aki tudja, aki számol azzal, hogy az elültetett termés csak később szüretelhető.

Ma is szívesen veszem a kezembe az újságot, és minden alkalommal megnézem, olvasom. Talán ezért is, mert egy kicsit én is, a magam módján egy kis darabban a részese vagyok. Köszönettel tartozom az erőmű vezetőinek, akik bíztak bennem, és olyan feladatot adtak nekem, amit érdemes és jó volt elkezdni. +++

Ma is szívesen veszem a kezembe az újságot, és minden alkalommal megnézem, olvasom. Talán ezért is, mert egy kicsit én is, a magam módján egy kis darabban a részese vagyok. Köszönettel tartozom az erőmű vezetőinek, akik bíztak bennem, és olyan feladatot adtak nekem, amit érdemes és jó volt elkezdni. +++

Kiss G. Péter

Szép emlékek

A szóbeszéd szerint harminc fölött kezdődik az élet...

Harmincéves az Atomerőmű újság. Ma, amikor cégek alakulnak és szűnnek meg egyik percről a másikra, és a legutolsó gondolatok között merül fel az, hogy legyen hírlevél vagy „üzemi lap” - ez az évforduló tehát igen jelentős dolog. Hiszen hazánk első és eddig egyetlen atomerőművének története lapszámról lapszámra dokumentálva lett ennek - az akkoriban talán nem is annyira tudatos - döntésnek az eredményeképpen. Örömmel tölt el, hogy személyesen is részese lehettem a jövő nemzedékek számára is fontos folyamathoz.

Bevallom, igencsak elámultam a meglepetéstől, mikor Beregnyei Miklós felhívott, hogy milyen jeles eseményre kerül sor novemberben az Atomerőmű újsággal kapcsolatosan. Az ember időnként megállapítja, hogy milyen gyorsan múlik az idő, de hogy ennyire! Az biztos, hogy mikor megkaptam a felkérést, hogy írjak pár sort az ünnepi számba, azonnal tudtam, hogy személyes hangvétellű írás lesz, és a megszépítő meszeseségből azonnal eszembe is jutott, hogy milyen eseményekre emlékszem szívesen azokból az évekből.

Nem tartozom azokhoz a precíz emberekhez, akik a dátumokat napra, hónapra, évre pontosan számon tartják. Így ilyen adatokkal nem szolgálhatok, de azt hiszem, ebben az esetben nem is ez a lényeg.

Harminc körül jártam éveimet tekintve - mint most maga az újság - amikor elkezdtem munkámat a lapnál. Kicsit furcsa volt a sok műszaki ember között, de nagyon sok segítséget kaptam, hogy ne érezzem magam annyira „csodabogárnak”. Nem csak azért igyekeztem minél több időt tölteni üzemi területen, mert ez hozzátartozott a munkámhoz. Szerettem az emberekkel a munkájukról beszélgetni. Ez azért is érdekes volt, mert sokakkal a civil életben régóta ismerősök voltunk, az új környezetben ez nagyban hozzájárult ahhoz, hogy nem éreztem ma-

gam annyira idegennek. Azért is szerettem minél több időt közöttük tölteni, mert az atomerőmű működése is érdekelt minden vonatkozásban. Az is előfordult, hogy amikor szombat délután adódott lehetőség a karbantartás alatt álló reaktorral ismerkedni, félretettem a szabadidőt, és mentem. A szekunder kör is érdekes volt, a turbínacsarnok egy óriási labirintus, ahol egy hozzám hasonló földi halandó eltéved segítség nélkül.

A primer körnek pedig van egy máig megmagyarázhatatlan misztikus hangulata. Bár munkakörömnél fogva szigorúan be kellett tartani, hogy mennyit lehettem ezen a területen, mindig szívesen tértem vissza, amint lehetőség nyílt rá. És mindig meleg szívvel köszöntöttek az ott dolgozók. Azt hiszem, nem sokan mondhatják el, hogy még az átrakógépen is ültek.

Viszonylag sok időt töltöttem a létesítményi tűzoltóságnál is, hiszen kezdetektől olyan sikereik voltak, amiről szívesen írtam az Atomerőmű újságba, illetve más országos szaklapokba is. Ementem velük a tatabányai bányamentők számára kiépített akadálypályára is, részt vettem velük néhány nagyon érdekes továbbképzésen. Jól éreztem magam közöttük, és ebben a vezetőjüknek, Bóhm Péternek is igen nagy része volt.

Az atomerőműben töltött idő alatt sok érdekes dolog történt, hogy csak a legnagyobbakat emelem ki a pozitív emlékeim közül - volt turbinaprojekt, volt Kiegészítő Kazetták Átmeneti Tárolójának átadása, volt Karbantartó Gyakorló Központ átadása. De amire mai napig legszívesebben emlékszem vissza, és a legtöbben irigyelnek miatta, az a személyes találkozás volt Teller Edével.

Lenyűgözött az egyszerűsége, a szerénysége, a tudása. Az egyik legmegragadóbb bizonyíték ez utóbbira az volt, amikor közel húsz perces abszolút műszaki előadást hallgattunk meg az atomerőmű földrengésbiztonságáról. Ő közben híres botjára támaszkodva úgy tűnt, mintha aludna. Még a szeméit is becsukta. Aztán, mikor vége lett az előadásnak, és a résztvevők kezdtek kínosan hosszúnak érezni a csendet, Teller Ede felemelte a fejét, és két roppant egyszerű mondatban, olyan fizikai kifejezésekkel és példákkal foglalta össze az elhangzottakat, hogy mindenki elámult. Akkor értettem meg, hogy mit jelent az igazi nagy tudás.

Aztán mesélt arról, hogy milyen nagy tervei vannak, hogy a Szahara homokjába kellene egy önmagát szabályozó atomerőművet építeni, hiszen ott nincs kockázata egy esetleges földrengésnek, és ha „kiég” a benne lévő üzemanyag, nem kell eltemetni, maradhat ott nyugodtan. És mesélt, mesélt fáradhatatlanul, és én végig arra gondoltam, hogy lehetne azt a nagy tudást, ami ennek az embernek a fejében van, valahogy átmenteni a jövőnek. Hiszen ő már akkor is idős volt. És ez lett az utolsó magyarországi útja. Még néhány évig tevékenykedett, de egészsége sajnos egyre rosszabb lett, aztán eltávozott közülünk.

Soha nem felejttem arcán a mosolyt, ahogy állt a látogatóközpont előtti szoborparkban a mellszobra előtt. Jó, hogy megismertem, hogy hallgathattam, hogy beszélhettem vele. Azt

mondják a nagy emberek gondolatokról beszélnek - ő igazán nagy ember volt.

Talán az volt a legfontosabb az Atomerőmű újságnál eltöltött évek alatt, hogy nagyon sok emberrel ismerkedhettem meg. Mindenkire szívesen emlékszem vissza.

Azóta sok víz lefolyt a Dunán. Apropos Duna. Az egyik utolsó nagy dolog, amit egyfajta búcsúnak is tekintek az atomerőműtől és a várostól - mert nekem ez a kettő mindig is szervesen egybetartozott -, a Daróczy-virtus úszás volt 2006 nyarán. Igazán szép gesztus a szervezőktől (ha valaki esetleg nem tudja, atomerőművesek), hogy országos sporteseményre nőtte ki magát, és pozitívumként vonzza a figyelmet a városra. Valóban életre szóló élmény volt részt venni és teljesíteni a távot.

Lassan egy éve Budapesten élek, de azok számára, akik szeretnének megkeresni, bármikor elérhető vagyok, leszek. Így értesülhettem az Atomerőmű újság születésnapjáról is, aminek nagyon örülök. Hiszen így ismét kedves emberekkel találkozhatok, beszélgethetek velük a szép emlékekről.

A cikk elején arról írtam, hogy a szóbeszéd szerint harminc után kezdődik az élet. Nos, ha ez igaz, ehhez kívánok a lapnak sok-sok olyan témát, amivel további harmincévnyi dokumentáció születik. Boldog születésnapot!

Czinege Mária

Emlékeim

az Atomerőmű c. újsággal kapcsolatos munkámról

A Tájékoztató Irodát az akkori cégvezetés 1989. szeptember 1-jén hozta létre. Első vezetője én voltam, ezt a munkámat az 1992. október 19-ei felmentésemig végeztem. Az Atomerőmű c. újság főszerkesztőjét nem sokkal az iroda megalakulása után helyezték hozzánk, így a főszerkesztő munkáját kb. három évig felügyeltem, segítettem.

Erre az időre esett hazánkban a rendszerváltoztatás, ami jelentős változásokat hozott a cég életében is. Az 1989. november 28-án megtartott „négyigenes” népszavazás 2. kérdése az volt, hogy kivonuljanak-e a pártszervek a munkahelyekről? Az igen mellett érvelő frissen megalakult pártok azt hangoztatták, hogy a munkahelyen tessék dolgozni, politizálni a lakóhelyen kell. A kérdésre adott válaszok több mint 95%-a igen volt, így a munkahelyeken megszűntek a pártszervek. Amikor az első demokratikus választás után megalakult az új kormány, azt vártam, hogy a politika a kerítésen kívül marad. Nem így történt, a cég élén végrehajtott vezetőváltásnak nyilvánvaló politikai oka volt, az akkoriban megalakult szakszervezetek politikai kötődései elég világosan láthatók voltak. Az akkori zaklatott világra, a felfokozott indulatokra talán Lőrinc Péter tragikus végű éhségstrájkja volt a legjellemzőbb eset. A PA Rt. 1992-es évkönyvének 212. oldalán ez szerepel: „Október 7-22. Lőrinc Péter vegyésztechnikus éhségstrájkja a szerinte elégtelen szervezeti és személyi változások miatt.”

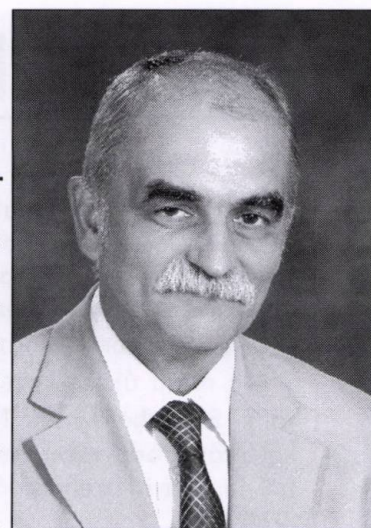
A vállalati újság ebben a változó világban a szakszervezetek részéről több bírálatot kapott. „Nem adja vissza a dolgozók véleményét, nem az őket érdeklő legfontosabb ügyekkel foglalkozik, a különböző szervezetek eltérő álláspontjai nem elég kiegyensúlyozottnak jelennek meg stb.” Véleményem az volt, hogy a vállalati újság a cégvezetés álláspontját kell, hogy képviselje, nem egy belső vitafórum, főképp nem lehet „leleplező”, „oknyomozó” cikkek megjelenítője. A viták úgy értek véget, hogy a szakszervezetek saját (zárható) faliújságot kaptak, és megegyeztünk egy olyan oldalban, amit a szakszervezetek önállóan szerkesztenek. (A faliújság ma is működik, az oldal nem volt hosszú életű.)

Választ kellett arra a kérdésre is találnunk, hogy az újságnak mi a szerepe a külső és a belső kommu-

nikációban. Ne feledjük el, ebben az időben még nem volt intranet! Az nyilvánvaló volt, hogy a külső PR-ben a leghatékonyabban a cég dolgozói képviselhetik az atomerőművet, de csak akkor, ha érzelmileg kötődnek munkahelyükhöz, szakmailag pedig eléggé tájékozottak. Ennek megfelelően igyekeztünk az újságban olyan írásokat megjelentetni, amelyek a széles közvéleményben megfogalmazódó kérdésekre adtak válaszokat saját szakmai meggyőződésünknek megfelelően.

Visszatérő probléma volt, hogy a közlésre leadott írásokban szereplő esetleges hibák kezelése mi legyen. Sem anyanyelvi lektort, sem szakmai lektorokat nem foglalkoztattunk. Az akkori főszerkesztő magára vállalta, hogy minden írást átolvas, és intézkedik a fellet hibák javításáról. Határozott álláspontom volt, hogy valakinek a neve alatt megjelenő írásba a főszerkesztő csak a szerzővel egyeztetett változtatást írhat bele, nincs joga egy betűt sem megváltoztatni önhatalmúlag. Abszolút hatásköre van abban, hogy a közlésre leadott cikk megjelenjen-e, vagy sem, illeszkedik-e a lap profiljába, hangvételébe. Ha változtatást lát szükségesnek, konzultáljon a szerzővel, akinek viszont abban van abszolút hatásköre, hogy mi jelenhet meg a neve alatt. Sajnos több esetben nem így történt, több jó szándékú „javítás” hibát vitt a megjelent cikkekbe, a felháborodott szerzők meg nálam reklamáltak. Ezt a problémát is kezelni kellett.

Gondot okozott a lap terjesztése is. Azt szeretnénk volna, hogy az erőműben dolgozó, nem PAV-os, majd PA Rt.-os kollégák is hozzájuthassanak, illetve a Társadalmi Ellenőrző és Információs Társulás (TEIT) megalakulása után a TEIT működési területén élőkhez is eljusson a lap. Az első problémát a portákon nagyobb mennyiségű lap elhelyezésével igyekeztünk kezelni, a második megoldása már az utódokra maradt.

Rósa Géza

Nem akármilyen tucat a harmincból

A kiváló tanárok jól látják, érzik diákjaik jövőjét. Középiskolai magyartanárom a paksi gimiben mindent bevettem, hogy az újságírás rögös útján indítsa el életemet, de én sikeresen ellenálltam. Az érettségi banketten azért még megjegyezte: „- Ha majd újság közelébe kerülsz, gondoldj rám!” Eszembe is jutott 1992-ben, amikor a Tájékoztatósi Iroda vezetésével együtt az Atomerőmű lap havi létrehozásának feladatát is megörököltem.

Azokban a hónapokban jöttem rá, hogy az újságírás egy nehéz, tisztességes szakma (ma már árnyaltabban fogalmaznék), ami felkészültséget, elhivatottságot igényel. Ugyanolyan természetességgel vesszük kézbe az újságot, mint ahogyan felkapcsoljuk a villanyt. Ugyan ki gondol közben a szerkesztőre, a cikkíróra, a nyomdára, a terjesztőre vagy a turbinagépészre, az elektrikusra, a transzformátorra és az elektrotechnika alaptörvényeire. Az Atomerőmű című lapunknál fennáll az a furcsaság, hogy az előbbi két világ egybeolvad benne. Azok írják, szerkesztik az újságot, akik valamilyen láncszemként rész vesznek a villany létrehozásában. Ez óriási előnyt, magabiztosságot és hitelességet ad.

Az elején csodálkozva és hitetlenkedve vettem tudomásul, hogy ez a lap szinte önjáró. A munkahelyi vezetők általában nem szeretik az olyan típusú beosztottakat, akik magukban hordozzák a központi irányvonaltól való durva eltérés lehetőségét. Az Atomerőmű szerkesztőbizottságában viszont mindig ott dolgozott egy tucat kiválóság, akik képletesen fogták egymás kezét. Az általuk jól behatárolt kör önszabályozó rendszerként működött, nem engedte a túlzott individualista kilengéseket. Sokan ma is hitetlenkednek, amikor bizonygatom, hogy sohasem cenzúráztam a lapot. A nyomdába adás előtti napon igyekeztem kétféle módon átolvasni a laptükröt: egyrészt az erőmű kommunikációs vezetőjének szemével, másrészt egyszerű, ámde kritikus újságolvasóként. Első megközelítésben az információk pontosságát, a másik oldalon pedig az élvezetes olvashatóságot néztem. Nem emlékszem, hogy bármikor komoly utólagos módosítást kellett volna tennem.

tást kellett volna tennem.

A szerkesztőbizottság tagjainak naprakész informáltsága is folyamatosan megdöbbenett. A részvénytársaságnál betöltött pozíciómnál fogva meglehetősen tájékozottnak kellett lennem a cég és a környezet, továbbá a nukleáris ipar területén, de mire cikkjavaslataimmal a főszerkesztőhöz fordultam, általában már nyitott kapukat döngettem. A szerkesztőbizottságok erejét folyamatosan az adta (és gondolom, adja ma is), hogy nem kötelező munkahelyi megbízásról, hanem önként, a kedvenc hobbi megvalósítójaként dolgoznak. Mielőtt túlzottan idillinek tünne a kép, nem feledhetjük el, hogy az 1992 és 2003 közötti évek mind az ország, mind az erőmű életében az útkeresés és a gyors változások időszakát jelentették. Folyamatosan épült fel az erőmű kommunikációs rendszere, stratégiája és szervezete, amely nem hagyta érintetlenül az üzemi lapot sem. Az Atomerőműhöz kapcsolódó 12 évem alatt több főszerkesztő fordult meg a lapnál. Zsóka, Cini, Kissgé és Beri, továbbá helyettesként Anna építő, továbbfejlesztő munkáját akkor megköszöntem, s megteszem most, az évforduló alkalmából is.

Sokak évtizedes munkájának eredményeként kapta meg az Atomerőmű az „Ország legjobb üzemi lapja” kitüntető címet, ezt követően szép eredményt ért el Svájcban az európai megmérettetésen is. Folyamatosan színessé váltak a fényképek és a grafikák, de ez szinte kötelező volt a gyorsan igényesedő világunkban. Igazi nagy változást az újság térségi lappá válása jelentett, így már összeköti a Duna két oldalát, két régiót, megyét és kistérséget. Olyan települések találkozhatnak egymással az Atomerőmű hátsóházaiban, amelyek bár egymás közelében vannak, de az öreg folyó évszázadokig szinte országhatárként választotta szét azokat. Sok belső vita és próbálkozás előzte meg a szélesebb közönség elé lépést, így született meg a két részből álló újság. A teljes lapot az erőmű dolgozói, nyugdíjasai és a közvetlen kapcsolataik kapják, a populárisabb újságrész pedig (ami önmagában is önálló egész) a 12 kilométeres környezet, a Tár-

sadalmi Ellenőrző és Információs Társulás településeinek postaládáiba jut el. Az Atomerőmű a környezeti társadalmi kapcsolatok működését szolgáló legfontosabb információhordozóvá vált.

Az évforduló kapcsán általában valamilyen visszaemlékezős poént várnak az olvasók. Csatlódást kell okoznom, mert az átgondolt újságkészítő munka nem eredményezett nagy botrányokat. Problémát csak elcserélt vagy rosszul megválogott fényképek, esetleg messze, magas beosztásban ülő olvasók sorok közti félreértelmezése

okozott, de ezeket túlélte mindenki, aki jóakarattal bábáskodott a lap körül.

Végezetül ne feledjük a jubileumi jó kívánságokat! Újabb 30 sikeres évet szerencsére már nem kell kívánni, hiszen adott. A 4. blokk tervezett üzemidő-hosszabbítása éppen 30 év múlva fejeződik be. Kívánom viszont, hogy néhány év múlva az újság kapja vissza az eredeti lapcímet, az „Atomerőmű építői”-t. Tudjuk, hogy ez mit jelentene!

Kováts Balázs

Az Atomerőmű újság az 1994. évi FEIEA Grand Prix pályázatán

mint a legjobb magyar üzemi lap

A 13 országot és 5000 egyéni szakújságíró-t tömörítő Szakújságírók Egyesületeinek Európai Szövetsége (FEIEA - Federation of European Industrial Editors Associations) minden évben értékeli az üzemi, üzleti kiadványokat és folyóiratokat. Első körben minden szerkesztőségnek a saját országán belül kell kivívnia a nevezés jogát. A Magyar Tudományos, Üzemi és Szaklapok Újságírói Egyesületének elnöke, dr. Vámos György és Komornik Ferenc akkori titkár javaslatát elfogadta a nemzeti bírálóbizottság, így a FEIEA 1994. évi Grand Prix pályázatán cégünk havilapja, az Atomerőmű mint a legjobb magyar üzemi lap szerepelhetett.

Több céges levelet őrzök, de azok közül máig a legkedvesebbet 1994. június elején ünnepi körülmények között az ASE étteremben vehettem át. „A Paksi Atomerőmű Rt. munkavállalói és vezetői nevében köszönetemet fejezem ki a lelkiismeretes szakújságírói tevékenységéért, amely hozzájárult, hogy az üzemi lapunk elnyerte a legmagasabb hazai minősítést és képviseli hazánkat az európai megmérettetésben” - írta dr. Petz Ernő akkori vezérigazgatónk.

Federation of European Industrial Editors Associations

FEIEA **Grand Prix** **1994**

The Francesco Salvati trophy

Diploma for national winner of

Hungary

awarded to

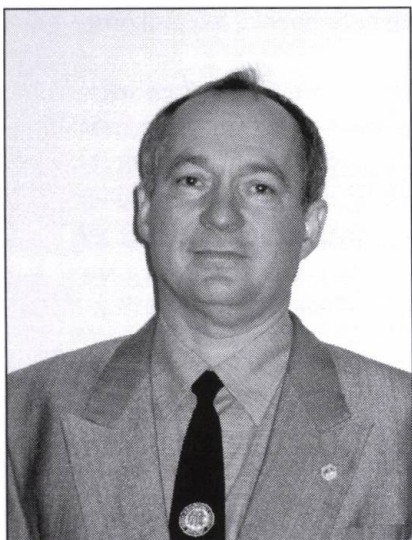
Atomeromu

F. Vámos

PRESIDENT

Kettősen

SECRETARY GENERAL

Cégvezetői döntés alapján, így 1994. szeptember 11-19. között a svájci Crans-Montanában az alábbi öt-fős paksi szerkesztőbizottság képviselte a 16. FEIEA-kongresszuson hazánkat: Fábrián Erzsébet főszerkesztő, Lovászi Zoltáné, Topor Magdolna, dr. Ormai Péter és jómagam

mint szerkesztők. Az izgalmas és tanulságos szakmai megbeszélések mellett látogatást tettünk Genfben, a fennállásának 40. évfordulóját ünneplő Európai Nukleáris Kutatóintézetben (CERN) és a világ legmagasabb völgyzárógátja segítségével épült, Sion melletti Grande Dixence vízerőműben is. Visszatérve a kongresszusra, ott több munkacsoportban, egymással párhuzamosan az eredményeket összegző szakmai munkát végeztünk. Mivel lehetőséget kaptam egy német nyelvű munkacsoportban dolgozni, így alábbiakban közreadnám az akkori közös együttgondolkodás eredményét tartalmazó, rövidített összefoglalót, melynek megállapításai minden munkavállalónk számára máig tanulságosak:

● *Az alkalmazottak mint a belső kommunikátorok és a vállalat követői:*

A célok teljesítését segítette, hogy három nyelvi csoport vizsgálta a címben jelzett témakört. Az angol csoport inkább az emberi szempontokat vizsgálta, a francia főleg a szerkezetéről vitázott, a német csoport központi témája pedig a kommunikáció jelentése volt. Az eltérő megközelítés mellett abban mindenki egyetértett, hogy a leghatékonyabb belső kommunikációt a cégek alkalmazottjai végezhetik, kifelé pedig ők a nagykövetek. A három csoport megvitatatta a jelzett témakört az elvek, a személyzet, a szervezési és műszaki követelmények alapján.

● *Alapelvek, emberi szempontok:*

Legfontosabb elv az objektív, nyitott kommunikáció. Ezenkívül nélkülözhetetlen a bizalom a

belső kommunikátor és a felső vezetés között, valamint a kommunikátor és az összes alkalmazott között. Végül az információkat osztályba kell sorolni, stratégiai és nem stratégiaiként kell kezelni. Így létfontosságú a cégnek a kommunikációs és információs stratégia. A kommunikátor a megbízását átérző, előrettekintő és felelősséget vállaló személy. A kommunikátor legyen intuitív, tudjon hallgatni, aki megközelíthető, rendelkezzen közösségi érzékkel, kösse össze az elméletet a gyakorlattal, tudjon tolmácsolni, keményen dolgozzon, legyen kitartó és toleráns. A 4. munkacsoport tagjai meg voltak győződve róla, hogy a fenti elvek alkotják az alapjait annak, hogy a kommunikátorok megfeleljenek, és vállalati követek legyenek.

● *Szervezési követelmények:*

A formális struktúra nem lényegi kérdés. Egy közvetlen kapcsolat a felső vezetéshez azért alapvető, hogy a belső kommunikátor mindig független döntéseket tudjon hozni. A pozíciója legyen rugalmas.

● *Műszaki és egyéb követelmények:*

A műszaki követelmények rohamosan változnak, szükség esetén kézikönyvet érdemes készíteni. Az információk papíron való megjelenése továbbra is fontos, a jövőbeni fejlesztés támogatja, és nem helyettesíti ezt. A cégen belül foglalkozni kell az alábbi lényegi követelményekkel:

- informálni kell a vezetőket és az alkalmazottakat a belső változásokról,
- növelni kell a folyamatok, a termékek, a szervezet és a külső környezet megértését,
- segíteni kell a vezetők és az alkalmazottak magatartásának megváltoztatását kvalifikáltabb és termelékenyebb irányba,
- bátorítani kell az alkalmazottakat a cég szociális és kulturális tevékenységeiben való részvételre.

Amennyiben a felső vezetés nem látja a kommunikációs stratégia szükségességét, úgy ez nagy kockázatot jelent a cégnek. De mi ott megtanultuk, valószínűleg egyszerűbb elérni a cég felső vezetését, mint a svájci hegyek csúcsát.

Sipos László
minőségügyi szakmérnök

A publikálás jelentősége

Dr. Ormai Péter, a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Társaság főmérnöke

Újságunk 30 éves évfordulóján a Paksi Atomerőmű (Vállalat) Zrt. első Urántoll díjasát, dr. Ormai Péter okleveles vegyész mérnököt kérdeztem. Péter szintén harminc éve, 1977-ben a Paksi Atomerőmű Vállalat munkatársaként kezdte a pályafutását a nukleáris iparban. 1982-ben a sugárvédelmi laboratóriumok vezetőjévé, majd 1994-ben a radioaktív hulladék-kezelési osztály vezetőjévé nevezték ki. Mielőtt 1998-ban a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Társasághoz – mint főmérnök – csatlakozott, a Nemzeti Projekt vezető szakértőjeként tevékenykedett.

– *Mit jelentett számodra az Atomerőmű újságban való publikálás?*

– Az üzemi- vagy szaklapokban való publikálás egyik célja az, hogy a kiválasztott témát szakszerűen, közérthetően és lehetőleg figyelemfelkeltő módon mutassuk be. Az általam művelt szakmai területeken – kezdetben a sugárvédelem, később pedig a radioaktív hulladékok – az érdeklődés mindig garantált volt. Ismeretterjesztő írásaimban a hazai gyakorlatot rendszerint nemzetközi összehasonlításban igyekeztem bemutatni. Az üzemi újságírás másik célterülete az adott közösség – esetünkben az atomerőmű – mindennapi életének bemutatása. Itt már sokkal jobban kibontakoztathatja a szerző az egyéniségét, ha megfelelő formát és stílust használ. Jómagam az egyetemi újságírói éveimben is alkalmazott ironikus, sokszor a szatírába átcsapó megközelítést választottam. Ez ugyan rejtett veszélyeket, de örültem, amikor az Urántoll átadásakor úgy méltattak: „A Görbe tükör, Ormaitól című rovatban igen jó érzékkel a szatíra éles fegyverével bánik olyan ügyesen, hogy szúrása mindig célba talál, ám a megcélzott mégsem fájlalja a találatot.”

– *Miért volt számodra fontos az újság?*

– Az Atomerőmű újság kezdetben azért volt fontos sokunk számára, mert egy alakuló üzemetető csapatnak lehetőséget adott arra, hogy beszámoljon saját szakterületi elképzeléseiről,

munkájáról, ugyanakkor megismerje a többiek tevékenységét. A vállalati szintű ügyekről, a dolgozókat érintő fontos kérdésekről sokszor az újságból értesültünk először.

Később egyre többen gondoltuk úgy, hogy az újság nem csak egy belső hírközlő eszköz, hanem egy jó lehetőség a szűkebb vagy tágabb szakmai közvélemény tájékoztatására is. Mostanság pedig – bár jelenleg is szoros szakmai kapcsolat fűz az erőműhöz – számomra az Atomerőmű újság a legfontosabb információforrások egyike „atomos ügyekben”.

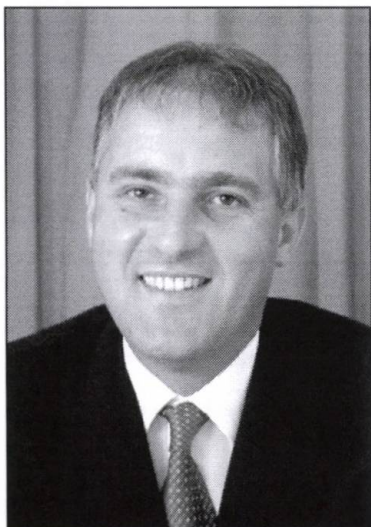
– *Milyen említésre méltó emlékeket, illetve jövőbe mutató tanácsokat szeretnél közreadni?*

– Írásaim közül még ma is őrzöm azokat, melyekben ún. „húzos” témákkal foglalkoztam. A létszámleépítésekről, a vállalati vezetői pályázatokról, a bérfejlesztésekről vagy éppen szervezetátalakításokról úgy próbáltam írni, hogy az akkor a dolgok nem éppen humoros oldalát megélik – legalább a cikk olvasása idején – mosolyra húzzák a szájukat. A vállalati szervezet átalakítást például az emberi szervezet demokratikus módon történő átalakítása analógiaként álmodtam meg. Érdekes, hogy néhány írásomat, ha most jelentetnék meg, nem sokan mondanák meg, hogy az 15 éve íródott. Emlékszem még arra is, amikor az akkori biztonsági igazgató elismeréssel szólt arról a kis karcolatmról, ami az első OSART-vizsgálat után írtam, és az akkor igen népszerű hupikék törpikék kerettörténetébe ágyaztam.

Külső olvasóként én most is azokat a „lazább” írásokat kedvelem, melyek az erőművesek gondjairól vagy éppen örömeiről kicsit egyénibb hangvétellel adnak számot.

Sipos László

Üzemi újságtól a regionális lapig

Amikor az 1. blokk indításának negyedszázados évfordulóját ünnepeltük, alig néhány napos különbséggel ünnepeltük az Atomerőmű újság megjelenésének 30. évfordulóját. Az üzemi lap majdnem a kezdetektől fogva hű krónikása a XX. század legnagyobb hazai energetikai beruházásának. Az üzemi lap régi számaint lapozgatva valós képet kapunk

az építkezés monumentalitásáról, összetettségéről és az emberek helytállásáról. Az építkezés befejeztével a biztonságos üzemeltetés körülményeiről, az üzemeltetők mindennapos dolgairól olvashatunk az újság hasábjain.

A rendszerváltást közvetlen megelőző ófalui események hatására az erőmű akkori vezetése elfogadta az erőmű környezetében élő lakosság azon igényét, miszerint hiteles tájékoztatást kapjon az erőműben történekről.

Ennek az igénynek a kielégítésében kulcssze-

repet kapott az üzemi újság. Az atomerőmű közvetlen környezetében lévő 13 település 1992-ben megalapította a Társadalmi Ellenőrző és Információs Társulást (TEIT), és igényüknek megfelelően az üzemi lapot a tizenhárom település 18 876 postaládájába eljuttattuk.

Az üzemi lap életében újabb nagy változást hozott a 2006-os év, ugyanis ettől kezdve az újság minden oldala színes, és újabb kilenc települést kapcsolunk be a terjesztésbe. A települések számának növelését az üzemidő-hosszabbítással kapcsolatos információk még szélesebb körbeni terjesztése indokolta.

Ma már két megye – Baranya és Tolna – huszonkét településének közel 35 000 postaládájába kerül minden hónapban az Atomerőmű című üzemi lapunk, amelyről joggal mondhatjuk, hogy üzemi újságból két megyét is érintő regionális lappá nőtte ki magát.

Erről a 30 évről emlékeztünk meg 2007. november 23-án, és erről a 30 évről szólnak az írások, visszaemlékezések és egy sajtótörténeti összefoglaló.

Mittler István

kommunikációs főosztályvezető

Írtam, írogattam

Mint sok minden mást, ezt is a sportnak köszönhetem. Még '87-ben egy túrán beszélgettem egy hölgygel. Meséltem korábbi útjainkról. Közbevágtott, miért nem írod le? Minek? Hogy más is megismerje. A hölgy Lócziné Fábián Erzsébet, az Atomerőmű építői című lap szerkesztője volt éppen. Így indult.

Először szerény kis beszámolók jelentek meg a legutóbbi túrákról, majd egyre bővebbek, és más eseményekről is. Az írások minőségét rögtön a megjelenés után lemérhettem.

Munkatársaim azonnal közölték véleményüket. Az akkori lapnak nagy előnye volt, hogy írói nem a szerkesztőségben, az eseményektől távol – elefántcsonttoronyban – éltek, hanem az erőmű mindennapjaiban vettek részt. Nem lehetett mesélni, üres fecsegéssel tömni az oldalt. Rögtön jött a kritika. A megjelenés után néhány perccel. „Na, mi van? Üres a fejed szerkesztőkém?” vagy „Kinél akarsz jó lenni ezzel a finom dumával?”.

Azért egy apró nehézség akadt. Még nem volt számítógép, szövegszerkesztő, CD. A cikk tényleg kézirat volt. Hálás vagyok az akkori gépiróhölgyeknek, akik szívességből másolták át nyomdakész állapotba írásaimat.

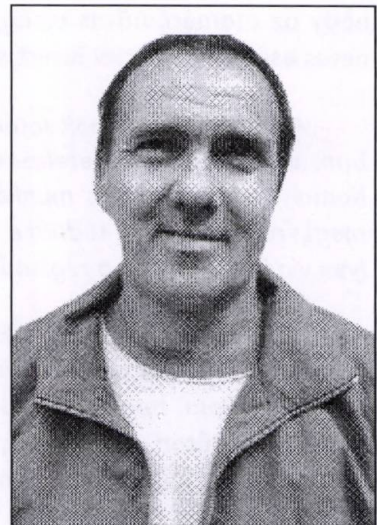
Majd – szerkesztői és kritikusi biztatásra – beleártottam magam a riport műfajába. Életem emlékezetes szakasza volt. Kiváló emberekkel ismerkedhettem meg. Többekkel előtte is jó munkakapcsolatban voltam. De ennyi. Az emberről nem tudtam semmit. Jó volt velük beszélgetni. Az üzembe helyezések idején egy dolog volt a tervek, határidők kitűzése, más a megvalósítás. Ezek az emberek jó értelemben megszállottá tették környezetüket is. Nem számított a munkaidő, hogy éjjel van, vagy nappal. Hogy nincs valamilyen feltétel. Megoldották. Műszaki rafinériával, hirtelen ötlettel, esetleg apró csalással, de mindig felelősen. A beszélgetések sokszor a késő estébe nyúltak. Aztán szűkös hely miatt legfeljebb két hasáb fért a lapba.

A 4. blokk elindulása után kicsit lefékeztünk. Több lett a szabadidő. Más is érdekelte az embereket a munkán kívül. A lap stílusa is módosult. Az Atomerőmű-rész némileg csökkent, jobban elértek az építői. Zsóka néhány témát feldobott, de egyébként szabadon írhattunk. Készítettem „Nőnap beszélgetés”-t köztünk dolgozó hölgyekkel, a Céggyűűrű kitüntetettjeivel. Tudósító voltam a PAV-os majálison. Nahát, az igen emlékezetes és tanulságos volt. Találomra mentem néhány társasághoz. Szívélyesen, készségesen beszélgettek, de addig nem engedtek el, míg nem kóstoltam főztjüket. Ha még csak enni kellett volna, de inni is. Így jártam a következő társaságnál is. Gondoltam, ennyi elég, megpróbáltam elsunnyogni. Nem úgy van az! Akkor már kézről kézre adtak. A többit talán nem részletezem. Nagyon „elfáradtam”.

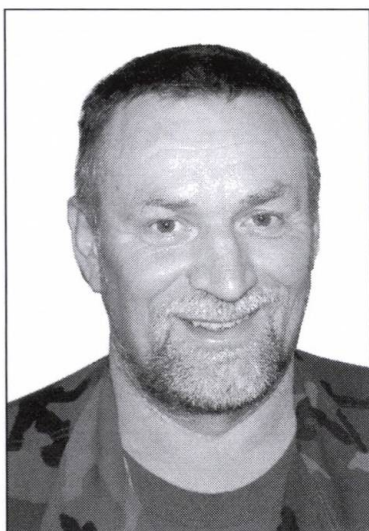
Megtiszteltek azzal, hogy a Pakson rendezett 41. Villamos Ipari Országos Természetbarát-találkozó tudósítója lehettem. Büszkén emlékszem, a cikkeimet több iparági lap is átvette. Jó szerencsém folytán kijutottam Barcelonába az olimpiára. Akkor élmény volt, hogy csak sorozatban fért el. Lehetőséget kaptam, és a teljes írás megjelent. Nagyon boldog voltam, amikor a kritikusok az első rész után várták a folytatást. Ebből is ollóztak más lapok. Ugyanakkor folyamatosan írtam a hazai és külföldi túrákról, kalandos utakról. Tán ez is segített, hogy abban az időben volt legnagyobb a természetjáró-szakosztály létszáma. És írtam, írogattam arról, ahol jártam, amit láttam, amit meséltek, amire megkértek.

Közben mások is csatlakoztak az Atomerőmű csapatához. Új szemléletet, új stílust hoztak. Éreztem, ez már nem az én világom. Lassan lemorzsolódtam. Ennyi volt. Élmény volt.

Nagy István

Az elsők voltunk, akik hozzájutottunk az újsághoz

Balogh Ferenc fegyveres biztonsági őr több mint 25 éve dolgozik a cégnél. 1982. március 1-jén lépett be az atomerőműbe, így az 1. blokk indulásakor már itt dolgozott. Ő is részt vett a blokk 10 éves évfordulóján rendezett 1992-es ünnepségen, melyről a tudósítás mellett fotó is jelent meg az újság akkori számában.

– *Hogy gondolsz vissza arra az időre?*

– Akkor először is az jutott az eszembe, hogy milyen gyorsan eltelt az a tíz év. Felelevenítettük az egykori eseményeket, és örültünk, hogy részesei lehetünk az ünnepségnek. Boldogan vettük át az emlékplakettet. Jó érzéssel nyugtáztuk, hogy az atomerőműves újság, mint több más neves eseményről, erről is hírt adott.

– *Az újságban leközölt fotón szolgálati ruhában, vállpánttal, felszerelésben vagy látható. Komoly, felelősségteljes munkátok van, de csak megkérdezem, hogy tudnál-e felidézni valamilyen vidám eseményt a régi időkből?*

– 1984-85 táján történt. Én éppen a vízkivételi műnél teljesítettem szolgálatot, és egyszer csak azt látom, hogy egy vaddisznó szalad az aszfaltozott úton. Azt hittem, hogy álmodom! Biztos nem jól látok, gondoltam. Mikor bejöttem az őrsegből, akkor mesélték a fiúk, hogy mi tör-

tént. Két-három vaddisznó betévedt az atomerőmű zárt területére. Természetesen a védelmi rendszer jelzett, és arra mozdult a járőrünk, aki végighajtotta őket a kerítés melletti gépkocsinyomsávbán. A vaddisznók a 120 kV-os állomás mögötti területen egy mozdulattal fellökték a drótot, és kibújtak a kerítés alatt, egynek viszont nem sikerült, az tovább szaladt, és azt az egyet láttam meg én. Ez az élmény örökre megmarad bennem.

– *Hogyan fogadtátok, olvastátok az újságot?*

– Mindig vártuk a megjelenését. Az elsők voltunk, akik hozzájutottunk az újsághoz, hisz a portákra helyezték ki, és ott könnyen elérhető volt számunkra. Rendszeresen elolvastuk elejétől a végéig. Sok mindenről tájékoztatott bennünket, így például az atomtechnikával kapcsolatos fejleményekről is, hisz már akkor is beszámoltak a különböző atomerőművekben történt eseményekről. Igencsak érdekelt bennünket minden téma, ami éppen aktuális volt és a vállalat belüli életről tájékoztatott.

– *Látsz valami jelentős eltérést a hajdani és a mostani számok között?*

– A régebbi számokban volt humor is, és ezt most hiányolom. Egyszer készült egy gyűjtemény Atomos adomák címmel, amiből szerintem most is lehetne idézni az újságba. Örülök, hogy most már színes az újság minden lapja, a sok kép változatossá teszi az oldalakat. Kivételében, megjelenésében szépnek, színvonalasnak tartom a lapot.

Lovásziné Anna

Több száz kilométerről

Mit jelent a Dudás házaspárnak az Atomerőmű újság

Dudás László és neje, Mártika, harminc Pakson töltött év után búcsút mondtak egykori lakóhelyüknek, ahol az atomerőmű biztosított számukra a munkalehetőséget, és ahol életük meghatározó részét töltötték. Laci már 2006 végén nyugdíjba vonult, Mártika pedig az idei évben, és mivel így a paksi munkahelyhez kötöttség megszűnt, gyermekeiket követve, azok közelébe költöztek, Kőszegre. Kapcsolatuk azonban nem szakadt meg a paksi barátokkal, volt munkatársakkal, mert telefonon, interneten gyakran keresik egymást. Az Atomerőmű újságot pedig több száz kilométerről is figyelemmel kísérik, hisz ezen keresztül sok információhoz jutnak az itt történt eseményekről.

– *Laci, te mikor találkoztál először az újsággal? Hogyan emlékszel vissza a megjelenésére, a tartalmára?*

– Én azon kevés dolgozó közé tartozom, aki már a mai újság elődjének első példányát is olvashatta 1978-ban. Krizner István szerkesztésében megjelent atomerőmű-beruházási újság első példányai az 1. blokk indulásának 20. évfordulójára rendezett ünnepségen

is méltó figyelmet kaptak. Részem volt együtt ünnepelni a régi munkatársakkal.

– *Mit szerettél olvasni benne? Esetleg rólad is jelent meg hír, tudósítás?*

– Érdekeltek az erőműről megjelent hírek, a beruházás alakulása és a további tervek is. Ez volt abban az időben a tájékoztatás egyetlen formája, mivel még nem volt intranet, ahol naprakészen kapják a dolgozók a tájékoztatást. Én akkor a raktározási osztályon dolgoztam, de érdekelték a műszaki, technológiai kérdések, ezekről a műszaki kollégákon kívül az újságból is tudtam tájékozódni.

Rólam csak néhány említést közöltek a kiváló dolgozó és a 10, 20, 30 éves törzsgárda tagok sorában. A fiaim ESZI-ben elért eredményei kapcsán jelent meg újságcikk. Ezt a lapot eltettük emlékebe. Egy kicsit már sárgulnak a lapjai, de számunkra nagy érték marad, és felnövekvő unokáinknak szeretnénk továbbadni. Az 1986. szeptemberi lap címlapján az ESZI átadásáról és évnyitójáról írott cikk címe ma igazán aktuális: „Tanítsd az utódodat”. A hajdani „Csikócsapat” nyugdíjba vonul, és jólképzett fiatalok biztosítják to-

vább az erőmű biztonságos üzemeltetését.

– *Mártika! Te nem is oly régen, még itt bent az erőműben jutottál hozzá az újsághoz. Milyen érzés most, amikor a postaládából kiemelve lapozol bele?*

– Bevallom meglepetéssel és jó érzéssel töltött el, amikor az első Atomerőmű újságot a postaládánkban megtaláltuk. Számunkra nagyon fontos az információ, és ha ezt egy friss, nyomdászágú újság adja, még teljesebb, mint ha más forrásból értesülnénk az erőműben és környékén történetekről.

– *Mit, milyen jellegű írásokat olvasol benne a legszívesebben?*

– Elsősorban a jó híreknek örülök. A munkatársak sikerei, a sportolók és tanulók kiváló eredményei, az „Osztálytábló”-ban bemutatott dolgozók életviteléről kapott tájékoztatás mindmind büszkeséggel tölt el.

– *Mi a véleményed az újságról, a kiviteléről, minőségéről? Van, amit hiányolsz belőle, és szívesen olvasnál róla?*

– Az újság terjedelemben, tartalomban és kivitelben sokat fejlődött. Színes képekkel illusz-

rált cikkek figyelemfelkeltőek. Humoros idézeteket, bölcs gondolatokat szívesen olvasnék „No Comment” rovatban, pl.: „Érdemes aszerint élni, amiben hiszel, mert különben előbb-utóbb abban fogsz hinni, ahogy élsz.”

– *Mindkettőtöknek további kellemes nyugdíjas éveket kívánok, és gyertek minél többet Paksra, mert itt sokan szerettek benneteket, és örömmel várnak vissza.*

– Természetesen, ha nem is gyakran, de néha ellátogatunk Paksra, hiszen sok kedves barát és ismerős van. Mióta elköltöztünk néhány kedves kolléga már meglátogatott bennünket új otthonunkban. Ezúton is bátorítok minden ismerőst, ha erre járnak, jöjjenek el hozzánk is. Elérhetőségeink az „IWIW”-en is megtalálhatók, és az ldudas@t-online.hu címre is küldhettek levelet.

Köszönjük, hogy lehetőséget kaptunk a megszólalásra. Bár a távolság Paks és Kőszeg között valóban több száz kilométer, de a közös emlékek és az Atomerőmű újság összekötnék.

Lovásziné Anna

Harminc év

A sajtó nemcsak a mának szól, üzen a jövőnek is

Amikor 1973 februárjában újraindultak az 1969 őszén leállított atomerőmű-beruházás munkálatai, egymás után nyíltak meg a nagy építőipari vállalatok kirendeltségei a paksi telephelyen. A nagyvállalatoknak voltak üzemi lapjai, amelyekkel lépten-nyomon találkozhattak a beruházáson dolgozók. Aztán 1976. január 1-jével megalakult a Paksi Atomerőmű Vállalat (PAV), és még azon év decemberében Neutron címmel ideiglenes üzemi lapot indítottak el, amelynek sajnos csak két száma jelent meg. Tehát már a PAV megalakulásakor felmerült egy üzemi lap megjelentetésének az igénye. Ám ismerve a korabeli lapalapítási lehetőségeket, az engedélyeztetés igen szigorú feltételeit, az illetékeseknek nem vállalati lap indításához, hanem egy beruházási laphoz járultak hozzá. Így született meg 1978 novemberének első hetében az Atomerőmű Építői című üzemi lap, az atomerőmű-beruházás dolgozóinak a lapja.

Az újság megjelenési gyakoriságát az 1. számú ábra mutatja.

Az első szám megjelenése óta harminc év telt el, és erre a három évtizedre tekintünk most vissza.

A lap történetét négy időszakra oszthatjuk:

1. időszak: 1978-tól 1986 decemberéig tart, a lap neve: Atomerőmű építői.
 2. időszak: 1987 januárjától 1990 januárjáig tart, a lap neve: Paksi Atomerőmű.
 3. időszak: 1990 februárjától 2002 augusztusáig tart, a lap neve: Atomerőmű.
 4. időszak: 2002 szeptemberétől napjainkig, változatlan címmel, de megváltozott logóval.
- Ezek után nézzük meg, mi alapján lehet megkülönböztetni a felsorolt időszakokat.

1. időszak:

Mondhatjuk, hogy ez az indulás időszaka, évente négy, majd nyolc alkalommal jelent meg a lap, mindig négy oldal terjedelemben. A lap minden írása az építkezésről szólt, egy-egy olyan cikkel megtűzdelve, amely az építők elhelyezésével, ellátásával és az igen kevés szabadidős programjuk felvillantásával foglalkozott. Kiemelt figyelemmel kísérték az országos vezetők építkezésen tett látogatásait, amely azt is bizonyítja, hogy az állami és politikai vezetés rendkívüli érdeklődést tanúsított Paks irányába. Íme néhány személy, illetve esemény a Paksra látogatók és a Pakson történtek közül, az újság híradása alapján.

- 1978. szeptember 26.: Huszár István, az MSZMP KB tagja, miniszterelnök-helyettes, az Országos Tervhivatal elnöke;
- 1979. január: Lázár György, az MSZMP PB tagja, a Minisztertanács elnöke;
- 1979. szeptember 20.: Herczeg Károly, a Vasas Szakszervezet főtitkára;
- 1979. október: a Magyar Rádió Rádiókabaréjának nyilvános felvétele Pakson;
- 1979. december 19.: Kádár János, az MSZMP KB első titkára;
- 1980. július 11.: Czinege Lajos hadseregtábornok, honvédelmi miniszter;
- 1980. július 23.: Dr. Ábrahám Kálmán építésügyi és városfejlesztési miniszter;
- 1980. szeptember 10.: Farkas Bertalan, az első magyar űrhajós;
- 1981. február 25.: Méhes Lajos ipari miniszter és dr. Kapolyi László államtitkár;
- 1981. március 18.: a KISZ KB Vörös Vándorzászlójának átadására több állami vezető is érkezett;
- 1981. szeptember 10-12.: A II. Atomtechnikai Szimpózium vendégei;
- 1982. március 24.: Lázár György, a Minisztertanács elnöke;
- 1982. május 14-15.: szakmunkástanulók országos találkozásának résztvevői;
- 1982. június 2.: Moldova György író;
- 1982. október 26.: Berkesi András író;
- 1983. április 22.: a KGST Villamos-energetikai Együttműködési Állandó Bizottsága;
- 1983. november 3.: Lázár György miniszterelnök;
- 1984. szeptember 13-15.: III. Atomtechnikai Szimpózium résztvevői;
- 1984. október 12.: Marjai József miniszterelnök-helyettes;
- 1985. október 1.: Havasi Ferenc, az MSZMP KB titkára;
- 1986. január 29.: a KGST Atomenergetikai Gépgyártási Együttműködést Koordináló Kormányközi Bizottság 13. ülésének résztvevői;
- 1986. május 8.: Méhes Lajos, az MSZMP KB tagja és Czipper Gyula ipari miniszterhelyettes;
- 1986. augusztus 25.: Dr. Kapolyi László ipari miniszter, az ESZI avatása alkalmából;
- 1986. november 26.: Pál Lénárd akadémikus, az MSZMP KB titkára;
- 1986. november 27.: Ivan Sz. Szilajev, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnökhelyettese és kísérete, köztük dr. Kapolyi László ipari miniszter.

A mai olvasó és lapszerkesztő számára szokatlan az a sok humorba ágyazott kritika, amely szinte minden számban megtalálható. A köztudatban úgy él ezen időszak, hogy nem lehetett semmit kritizálni, ám ezeken a régi, megsárgult lapokon gyakran találkozunk kritikus észrevételekkel. Ennek egyik magyarázata az lehet, hogy az építkezés alatt felmerült gondokról nyíltan beszéltek, a napi élet része volt az értekezleteken, megbeszéléseken elhangzó kritika. Ezért azt is természetesnek vette mindenki, hogy az üzemi lap hasábjairól sem hiányzott a kritikus hangvétel.

2. időszak:

Ebben az intervallumban jelentős változások történtek a lap körül. A legfontosabb az volt, hogy befejeződött a nagy építkezés, üzembe helyezték mind a négy blokkot. Az 1985-ben tanácselnökké választott Jáklai Péter vezette városi tanács harmonikusabb kapcsolatot alakított ki az erőművel. Az új városi vezetés egy nyíltabb várospolitikát folytatott, szorosan együttműködve a PAV vezetésével. A nyíltabb várospolitika nagyobb nyilvánosságot igényelt, ám a nyilvánosság paksi fórumai igen szűkek voltak. A városnak még nem volt helyi lapja, csak az 1988-ban megalakult Jámbor Pál Társaság szorgalmazására és közreműködésével kezdődött meg a városi lap megindítására irányuló törekvés. Ám a nyilvánosság kereteinek a tágítását a helyi pártvezetés gyanakvással szemlélte, és az 1984-ben indult Paksi Mozaik című negyedéves lapot – az egyetlen helyi periodikát – 1987 márciusában betiltotta. Új lap indítását nem támogatták, viszont azt szerették volna elérni, hogy az Atomerőmű Építői a város lapja is legyen, amelynek melléklete lett volna a Paksi Mozaik. Így született egy megállapodás, amely alapján az atomerőmű üzemi lapja egyben a város lapja is lett. Ezt az elképzelést címében is jelezte az üzemi lap, amelynek az új neve: Paksi Atomerőmű. Ettől kezdve a lap oldalszáma is növekedett, és rendszeresen közölt városi híreket. Előfordult, hogy egyes lapszámokban több volt a városi hír, mint az atomerőműves, amelyből vita is lett az akkori szerkesztőségi üléseken.

A város értelmiségének egy része nem fogadta el ezt a megoldást, önálló városi lapot szerettek volna. Ez az óhaj 1989. szeptember 26-án teljesült, ekkor jelent meg a Paksi Hírnök első száma. A városi lap megjelenésével a Paksi Atomerőmű című lapból ismét üzemi lap lett, Atomerőmű címen.

Azt viszont kevesen tudják, hogy a Paksi Hírnök indításához a nyomda csak az erőműves újság terhére tudott papírt biztosítani, és így jelenhetett meg a városi lap 4000 példányban. Az erőmű lapjának példányszáma viszont lecsökkent 2000-re, és csak 1990 augusztusában tért vissza a szokásos 5000 példányhoz.

3. időszak:

- A vállalat 1992. január 1-jétől részvénytársaságként működik.
- 1992. június 30-án Dunaszentgyörgyön megalakult a Társadalmi Ellenőrző és Információs Társulás (TEIT).
- Kettős évforduló 1992-ben: 1942-ben Chicagóban elindul a kísérleti reaktor, és tíz éve, 1982-ben indult el az 1. blokk.
- 1993 júniusában megkezdődtek a Kiegészítő Kazetták Átmeneti Tárolójával (KKÁT) kapcsolatos lakossági tájékoztatások.
- 1993 novemberében megkezdődtek a Tájékoztató és Látogatóközpont (TLK) építési munkálatai.
- 1994. április 21-én az atomerőmű a házigazdája az I. Villamosenergia-ipari Üzemi Lapok Találkozójának.
- 1995. március 23-án megkezdődtek a KKÁT alapozó földmunkái.
- 1995. szeptember 28-án megnyílt a TLK.
- 1995 októberében elkezdődtek a Karbantartó Gyakorló Központ (KGYK) építési munkálatai.
- 1997. április 29-én megnyílt a KGYK.
- 1998 júniusa: a 4. blokkon elvégezték a kondenzátorok cseréjét.

- 1999 augusztusa: az 1. blokkon üzembe helyezték a Siemens által szállított digitális reaktorvédelmi rendszert.
- 1999. szeptember 23-án ünnepélyesen köszöntöttük a TLK-ban a 100 000. látogatót.

Növekedett a lap terjedelme, és a nagyobb terjedelem több téma felvillantására nyújtott lehetőséget, a lap érdekesebb és informatívabb lett. Ezt bizonyítják a lap hazai és nemzetközi sikerei. A Szakújságírók Egyesületének elnöke, dr. Vámos György és ügyvezető igazgatója, Komornik Ferenc a következő tartalmú levelet küldte az atomerőmű vezérigazgatójának 1994. március 21-én: „Örömmel közöljük, hogy lapjuk, az Atomerőmű – egyesületünk elnökségének, díjbizottságának javaslatára és a FEIEA döntése alapján – indul az 1994. évi Grand Prix verseny országok közötti döntőjében. A határozat szerint az Atomerőmű az idei Grand Prix magyarországi fordulójának legjobbjaként a versenyben indult magyar üzemi lapok közül, Európa másik 13 országának legjobb üzemi lapjával veheti fel a versenyt. A döntő fordulóra 1994 szeptemberében kerül sor, amikor a FEIEA cransmontani kongresszusán hirdeti eredményt a nemzetközi zsűri; itt adják át a győztesnek a Grand Prix-t és a többi döntőbe jutott lapnak a Grand Prix-jelölt díszes oklevelet, amelyet az Atomerőmű már elnyert.”

Az üzemi lap minőségi javulása és terjedelmi gyarapodása szerves része annak a PR-tevékenységnek, amely a 90-es évek elején elindult, és a TLK megnyitásával csúcsonyosodott ki. Az erőmű teljes nyíltsággal fordult a környék lakossága és az ország felé, és ezt a szemléletet követte és követi jelenleg is az újság.

4. időszak:

Ezen időszak 2002 szeptemberével indult, amikor is a 6000 példányos alapszámon kívül még plusz 20 000 példányban jelenik meg a lap első négy vagy hat oldala. Az erőmű környezetében lévő 13 település 59 910 lakosának 18 876 postaládájába jut el havonta a lap első fele. Mivel a lap „kettéválk” a szerkesztési elvek is változnak. Az első 4-6 oldalra kerülnek azok a fontos események, amelyek érintik a TEIT településeit, vagy a településekről közölnek információkat, illetve az erőmű életének jelentős eseményeiről tudósítanak. Ezekre az oldalakra kerülnek az olyan szakmai anyagok is, amelyek gyarapítják a lakosság nukleáris energiával kapcsolatos ismereteit.

Az újság második része elsősorban az atomerőmű dolgozóinak, illetve az erőmű dolgozóiról szól. Itt található szakmai cikkek, ismeretterjesztő írások, szabadidős és sporttevékenységek eseményei, Paks város és az erőmű kapcsolatát bemutató írások. Dicsérendő gesztus az erőmű vezetése részéről, hogy a cég minden nyugdíjasa – jelenleg közel 1400 fő – rendszeresen megkapja az újságot.

Szerkesztési alapelv, hogy a cikkek 60-70%-a az atomenergia, míg 30-40%-a a környezet, a család, a kultúra és a sport világát villantsa fel. A tartalmi változás mellett oldalszám-növekedés is bekövetkezik, nyolc oldalról tizenkettőre, majd tizennégyre nő a terjedelem, és megjelennek a színes oldalak.

A nyíltság és nyitottság jegyében 2006 januárjától újabb kilenc településre jut el a lap. Ezt a terjesztési bővítést az indokolta, hogy a megindult üzemidő-hosszabbítási és teljesítménynövelési munkákról aktuális információkhoz juthassanak az atomerőmű környezetében lévő 22 település lakói. Ezzel a bővítéssel az Atomerőmű újságot 29 550 család postaládájába dobják be havonta. Végül még egy jelentős változásról kell beszélni, ugyanis 2006 januárjától színes oldalakkal jelenik meg az újság. Úgy érzem, joggal mondhatjuk: az üzemi lapból színes régiós lap lett.

■ *Beregnyei*

Paks, 2007. 04.

Tisztelt Szerkesztőség!

1983-1994-ig dolgoztam a Paksi Atomerőműnél, mint
daruherelő. Azelőtt, az Őrsdi Kohászati Üzemeknél,
illetve, az Acélműnél dolgoztam, - dolgoztam, sok darun.
1994-ösztől, **Pontos** nyugdíjas vagyok.

En, tiszta szívemből kívánom, hogy a Paksi Atom-
erőmű Részvénytársaságnak, ne csak múltja, jelene,
hanem jövője is legyen! - úgy legyen!!

Milyen, rengeteg embernek ad **MUNKÁT, KENYERET.**

Tisztelettel.:

Nagy Ernőné

Jámbor Pál versei

Áldor Imre 140 éve kiadott kötetében

A XIX. századot tartva a magyar nép legdicsőbb korszakának, gyakran keresem ezen idő könyveit antikváriumokban. Így találtam Áldor Imre könyvét, Pesten 1867-ben adta ki „A forradalom költészeté” címmel. A 360 oldalas kötetben elsőként nagy romantikus írónk, Jókai Mór 1848-ból származó, a kötetcímet is adó írását olvashatjuk. Ezután, többek sorában Arany János, Bajza József, Czuczor Gergely, Garay János, Gyulai Pál, Petőfi Sándor, Szász Károly, Tompa Mihály, Vajda János, Vörösmarty Mihály költeményei adnak igazi élményt. Jókai Mór, Vasváry (akkor még y) Pál prózai művei is helyet kaptak.

A 79. oldaltól Hiador névvel három verset találunk: A nap és az éj, Kossuth, Harmadik zászlóalj. Megjegyezzük, hogy a megjelenéskor (1867) Jámbor Pál élt, fiatal volt (1821-ben született).

Ki volt Áldor Imre? Néhány lexikonból idézünk.

1981. (1) „Áldor Imre családi nevén Schmidt, főreáliskolai tanár, született 1838-ban Pesten, hol iskolát végezvén, a papi pályát választotta; de onnan kilépvén, Pesten telepedett le és az irodalomnak élt. 1879-ben a temesvári állami főreáliskolához nevezték ki a magyar nyelv és történelem tanárává s 1880. január 2. foglalta el tanári székét. Az 1887/8. tanév megkezdése előtt a székelyudvarhelyi főreáliskolához helyezték át. – mint író a hatvanas években kezdett feltűnni tárcza-leveleivel s beszélyeivel, melyek Vahot Imre és Vas Gereben képes vállalataiban jelentek meg. Eleinte az Egri Postánál segédszerkesztő volt s hasonló minőségben működött a Hölgydivatlapnál; azután a Bécsi Hírmondó munkatársa lett. Megtelepedvén Pesten, főmunkatársi címmel szerkesztette a Magyarország és nagyvilágot és a Divatot; hasonló minőségben működött a Fővárosi Lapok mellett és szerkesztői befolyást gyakorolt Riedl Szende Kritikai Lapjaira és a Kalauzra.”

Számos lapban írt, Kossuth Lajosról, a szabadságharcról, Széchenyi Istvánról stb.

1926. (2) „Áldor (családi nevén: Schmidt) Imre, író született 1838. Pesten. Középkolai tanár volt 1909-ig, amikor nyugalomba vonult. Fordított számos regényt és történelmi művet s írt történelmi népszerűsítő munkákat, amelyek közül legnevezetesebb az általa alapított Történelmi Könyvtár.”

2001. (3) „Áldor Imre: Schmidt *Pest, 1838, †Újpest, 1928. december 31.: tanár, publicista, történelmi író. – Pesten tanult, 1857-ben belépett a ciszterci rendbe, 1861–64-ben a rend tagjaként

A nap és az éj

I.

Év ezred óta
 Áraszt világot
 Égről a nap!
 Év ezred óta
 Fekszik sötétben
 Egykép a föld.
 A mennyi fényt vet
 Az ég királya
 Le egy napon:
 Oly sok homályt szór
 Egy éjszakán át
 A zsarnok éj.

II.

Egy ég alatt ég
 Minden sugára,
 Délben ragyog.
 Másutt hanyatlik,
 S úgy látni, mintha
 Nem volna égen
 Már, oly le szállt.

III.

Hol van fölöttünk?
 Hajnalsugárban?
 Vagy estben-e?
 Kel vagy hanyatlik
 Ily lánggal a nap
 Csak akkor ég.

IV.

Év ezred óta
 Halálos ellen
 Nap és az éj.
 Vértó csatában
 Fáradva küzdenek
 Egyik se győz.

V.

Vajjon mikor lesz,
 Midőn az egyik
 Uralkodik?
 Hol lesz örök nap?
 Avagy mikor lesz
 Végetlen éj?
 Vagy mindörökké
 Legyőzhetetlen
 Lesz mindenik?
 Vagy közdelem közt
 Majd mindakettő –
 Együtt vesz el?!

Székesfehérvárott és Egerben tanított. 1864-ben kilépett a rendből, 1879-ig Pesten, illetve Budapesten újságíró. 1887-től a temesvári főreáliskola, 1892-től a besztercebányai felső leányiskola tanára; 1895-től az egri reáliskolában, majd nyugdíjazásáig (1909) Kaposvárott és Cegléden tanított. 48-as szellemű politikai cikkeket, népszerűsítő történelemkönyveket, elbeszéléseket és tárcákat írt.”

Áldor Imre érzelemdús személyiség volt, hazaszerető, lelkesítő, akinek életművét érdemes lenne felszínre hozni. Külön említhetjük az egyik érdemét: a 140 évvel ezelőtt kiadott művében Jámbor Pál, Hiador emlékéllító, tisztelgő szép verseit is közzétette.

Források:

1. Szinnyei József: *Magyar írók élete és munkái, I. kötet. Budapest, 1891., 115. oldal*
2. Tolnai Új Világlexikona, I. kötet. Budapest, 1926., 98. oldal
3. Új Magyar Életrajzi Lexikon I., Magyar Könyvklub, Budapest, 2001., 90. oldal

■ Dr. Vértes László

Paks és Beszédes József (forrásközlés)

Széchenyi István vízmérnöke 220 éve született

Beszédes Józsefnek, Széchenyi István vízmérnökének, Pakson alakult ki végzetes megbetegedése. Az életrajzból:

1787. február 12-én született Magyarakanizsán. Pesten mérnöki oklevelet szerzett. A korabeli Magyarország több megyéjében folyószabályozással foglalkozott. Irányította a Sió szabályozását. 1819-ben Pesten bölcsészdoktori oklevelet is szerzett. Dunai árvízvédelmi töltéseket építtetett. 1831-ben akadémiai levelező tag lett. Széchenyi István hatalmas al-dunai vízi útjaira először Beszédes Józseffel indult, elismerve értékes munkásságát. (Később az ugyancsak hírneves Vásárhelyi Pállal működött együtt.) Az egyik legzseniálisabb vízépítő mérnökünk 1852. február 29-én halt meg Dunaföldváron, sírja az ottani temetőben van.

Beszédes József életének végéről sokáig nem találtam adatokat. Életművével több könyv, tanulmány foglalkozik, de adatot nem közölnek az utolsó időszakról.

Végre két forrásra bukkantam.

A Debreceni Agrártudományi Egyetem Mezőgazdasági Főiskolai Kara és Közművelődési Bizottsága (mindkettő Szarvason) „Kőrösparti szoborsétány” címmel, Tóth Lajos szerkesztésében hasznos kötetet adott ki (Szarvas, 1984).

A 25–37. oldalon találjuk Szűcs Lajos fejezetét: Beszédes József (1783–1852). Az életrajzi leírás befejezése: „...utolsó ténykedése a dunai töltések vizsgálata volt 1851. év végén, amit a paksi közbirtokosság felkérésére végzett. A helyszíni szemleúton átfázott, ideglázt kapott és hosszú súlyos betegség után 1852. február 29-én lakóhelyén, Dunaföldváron meghalt. Hét élő gyermeket hagyott hátra.”

Dr. Draveczky Balázs múzeumügyünk kiemelkedő tudósa. Győrben született 1938. március 22-én. Budapesten egyetemi régészet-történelem szakot végzett. Kaposvárott megyei múzeumi igazgatóhelyettes, majd Budapesten múzeumigazgató lett. Könyveket írt, nagyon sok értékes közleményt jelentetett meg. Jászberényben, 2003. augusztus 9-én halt meg.

Az egyik írását Beszédes József emlékére készítette. Életrajzi vázlatának zárószorai: „Foglalkozott vízimalmok létesítésével és fejlesztésével, különféle formájú és rendeltetésű csatornák tervezésével és kiásával, a hajózási utak kibővítésével, a folyami gátrendszerek létesítésével stb. Egy ilyen

Paks környéki dunai védtöltésen végzett munkája közben fázott meg 1851-ben, és a megfázás közben szerzett betegségébe halt bele. 1852-ben Dunaföldváron temették el.”

Sajnos, az idézett szövegek szerzőivel már nem beszélhetünk, nem kérdezhetjük meg adataik eredeti lelőhelyét.

Eddig két helyet kerestünk meg korabeli dokumentumok iránt érdeklődve: a Tolna Megyei Levéltár (Szekszárd), továbbá a Vízügyi Központ és Közgyűjtemények Közgyűjteményi Igazgatóság, Vízügyi Múzeum (Budapest). Egyik intézmény sem rendelkezik Beszédes József betegsége-halála írásos anyagával.

Összegzésünk: valószínűsíthető, hogy Beszédes József Pakson kezdődő, majd végzetes kimenetelt okozó betegsége tüdőgyulladás volt. Akkoriban érdemi gyógykezelés még nem létezett. Remélhetőleg a további kutatások során még előkerülnek dokumentumok.

■ Dr. Vértes László

A “titkos klasszikus”

Serdült Benke Éva: A meg sem ismert Palágyi

A szerző Palágyi Menyhért nevét 1999-ben hallotta először. Toró Tibor atomfizikus Bolyai Jánosról tartott előadást az egyik paksi középiskolában, az Energetikai Szakképzési Intézetben, ahol akkor Serdült Benke Éva a magyar nyelv és irodalom tanára volt.

A temesvári egyetem elméletifizika-professzora ebből az alkalomból szerette volna megkoszorúzni Palágyi Menyhért emléktábláját. Merthogy a világhírű tudós Pakson született.

„Ki az a Palágyi?” néztek egymásra a helybeliek.

Erre a kérdésre válaszol ez a könyv.

Serdült Benke Éva a paksi zsidóság történetébe ágyazva írja le Palágyi családjának történetét és a későbbi tudós pályakezdését.

„Palágyi családja tükrözi a kezdetben integrálódni, majd asszimilálódni akaró zsidóság sorsát a Monarchia területén. Egyébként – jegyzi meg a tanulmány írója – ebből a szegény sorsú zsidó, úgynevezett kisértelmiségi rétegből emelkedett ki többek között Vámbéry Ármin, Bánki Donát, Sigmund Freud.”

(Palágyi Menyhért apja néptanító volt Pakson, Kossuth lelkes híveként részt vett az 1848-as szabadságharcban.)

Palágyi Menyhért középiskolai tanulmányait Temesváron és Kassán végezte, később Eötvös Loránd és König Gyula tanítványa, alapképzése szerint matematikus-filozófus volt.

Öccsével, Lajossal együtt tajga a Vajda János Társaságnak, 1896-ban lapot is alapítanak együtt, a Jelenkort.

Mindketten azért léptek ki a Társadalomtudományi Társaságból, mert ellentétbe kerültek a polgári radikálisokkal.

Palágyi társszerkesztője a Magyar Társadalomtudományi Szemlének, amely nemzeti és anti-marxista.

Serdült Benke Éva Sándor Pál, Hanák Tibor, Békés Vera, Nyíri Kristóf, Székely László, Bogdanov Edit Palágyiról szóló publikációira (és egyéb, főként németországi archívumokban található) forrásokra hivatkozva rajzolja meg a tudós pályaképét.

„Tudományos hírneve Németországban nagyobb volt, mint Magyarországon” – állapítja meg. (Ezzel összefüggésben bemutatja a Deutsche Physik mozgalmat is.)

Palágyi Menyhért szinte egy évtizeddel Minkowski – a zürichi egyetemen Einstein tanára – előtt megalapozta a tér-idő fogalom bevezetésének szükségességét.

Kiállt Lénárd Fülöp mellett, aki az első magyar Nobel-díjas és aki az einsteini relativitáselmélet bírálók vezéregyénisége volt.

„Lehet, hogy e kiállításért bélyegezték meg 1945-ben Palágyit?” – kérdezi a szerző.

(Hermann István 1977-ben Palágyit nacionalistának, a provinciális magyar kultúra szintjén megrekedtnek, tisztességtelen hangvételűnek tartotta.)

Serdült Benke Éva méltatja Palágyi irodalmi, képzőművészeti munkásságát is, elemzi Tolnai Lajosról, Petőfiről, Madáchról, Székely Bertalanról írott munkáit. Érdemes megjegyezni: Palágyi a Híador (Honderű)-vitában Petőfi oldalán állt.

A tanulmány írója haláláig, Darmstadtig követi a tudóst. Azt is észreveszi, hogy két sírköve volt az ottani temetőben, és születésének évszáma mindkettőn hibás.

Nagy Edit filozófiatörténész, akitől „A meg sem ismert Palágyi” írója könyve címét kölcsönözte, írja: „Alig pár éve néhányan – egymás kutatásáról nem is tudva, más-más tudományterületről indulva – Palágyi Menyhért tevékenységének elemzése felé fordultunk.” Akkor még valóban lehetett / kellett munkásságának a magyar filozófia- és szellemtörténetben való hiányáról beszélni. Azóta eredmények is születtek: tudományfilozófusok, filozófia-történészek, esztéták, szociológusok számos tanulmányban foglalkoztak Palágyi írásaival, gondolataival. Éppen ezek csokorba gyűjtése alkotja Serdült Benke Éva írásának magvát. A magánember Palágyiról is képet kapunk, s külön érdeme a szerző munkájának, hogy történelmi háttér-információkat is közöl: így a paksi zsidóság történetéről olvashatunk.

Ma már a hazai egyetemek filozófia szakos hallgatói a magyar filozófiatörténeti stúdiumokon tanulnak Palágyiról, s születtek olyan szakdolgozatok, tudományos diákköri dolgozatok is, melyek Palágyi Menyhért munkásságának valamely területével foglalkoznak, Éppen ideje, hogy erről a paksi születésű filozófusról az érdeklődő paksi polgárok is többet tudjanak meg, s ebben segíthet Serdült Benke Éva kötete.”

A recenzens egyetértve idézi Toró Tibor szavait is: „Különleges érdeme a tanulmánynak, hogy komoly bibliográfiai dokumentáció segítségével újabb adatokat felhasználva bemutatja Palágyi bámulatosan sokoldalú munkásságát, a tér-idő elmélettől kezdve az irodalommal és a képzőművészettel foglalkozó tanulmányokig.”

A németországi adatokat dr. Wieser Györgyi gyűjtötte, ő fordította a felhasznált forrásokat, és ő készítette a német nyelvű összefoglalót is.

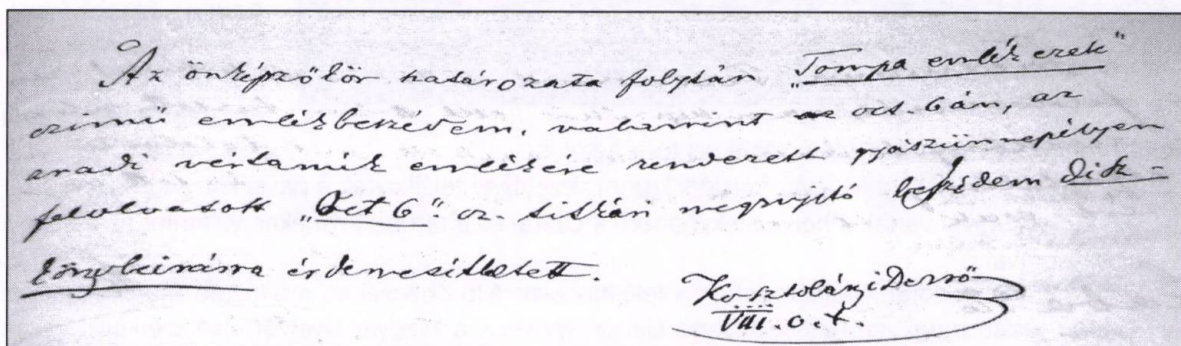
(Pákolitz István Városi Könyvtár, Paks, 2007)

■ *Gutai István*

Testvérvárosok könyvtárosainak találkozója

Paksiak délvidéki barangolása

A paksi Pákolitz István Városi Könyvtár munkatársai az elmúlt években meglátogatták a testvértel-
pülések könyvtárait. Viszonzásul június közepén három napra Paksra hívták a galántai, kézdivásárhe-
lyi, szabadkai, zentai, viski kollégáikat, akik bemutatták intézményüket, majd megismerkedtek
Pakssal és a városban működő könyvtárakkal.

A szakmai találkozó keretében Fehér Miklós „A Könyvtári Intézet lehetőségei a testvérvárosok könyvtárainak támogatásában” címmel, Zongor Attila, a Kultúrpoint Iroda vezetője pedig a könyvtár-
unióbeli kilátásairól tartott tájékoztatót.

A vendégek nemcsak a Babits-emlékházat és a Mészöly Miklós-kiállítást nézték együtt Szekszárdon, hanem ellátogattak a paksi kistérség irodalmi emlékhelyeire: Uzdra, Borjádra, Sárszentlőrincre és Rácegresre is. Estéknként pedig Pákolitz István és Kormos István műveiből összeállított műsorokon vettek részt.

Júliusban a paksi könyvtárosok keltek útra: ezúttal Délvidékre látogattak. Hajnal Jenő, a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet igazgatója gazdag programot állított össze számukra. Zenta bemuta-

tása után az Árpád-kori pusztatemplom romjaihoz is elvezette a csoportot. (A XI. században épült, romjában is fenséges templom falai alatt találkoztak az anyaországi látogatók Vajda János tanár úrral, aki 1999-ben alakította meg az Aracs Társaságot, hogy támogatókat toborozzon a templom megmentésére. Vajda

János megírta a pusztatemplom ezeréves történetét is.

Tornyoson a Vajdasági Magyar Folklorközpont vezetőivel találkoztak a paksi könyvtárosok, akiket nemcsak vacsorával vártak a helybeliek, hanem a citera- és a tamburazenekar, valamint az asszonykórus műsorával is.

Tanulmányútjuk során meglátogatták a felújítás alatt álló óbecsei és a felújított magyarkanizsai könyvtárat. Adán megkoszorúzták Szarvas Gábor nyelvész, a Magyar Nyelvőr első szerkesztőjének szobrát.

Jártak Szenttamáson, Gion Nándor szülőházánál és a „Virágos katona” című regényének több helyszínén. Vendégeskedtek a Magyar Szó úvidéki szerkesztőségében, megtekintették a pétervárad-i vár nevezetességeit.

Szabadkát és a városi könyvtárat Ágoston Pribilla Valéria igazgató mutatta be. (Szabadkát és Paksot elsősorban Jámbor Pál személye köti össze. Az 1821-ben Pakson született költő, író, pap, tanár 1861-től 1869-ig a szabadkai gimnázium igazgatója volt, 1897-ben Szabadkán halt meg. A nevét viselő paksi társaság halálának 110. évfordulójára emlékalbumot jelentetett meg.)

■ Gutai István

“Emitt a Görgényi, amott a Kelemen havasok”

Kacsó Tibor: Tündérek völgye az erdélyi havasokban

Kacsó Tibor első írásai a Helyijáratban jelentek meg, később a Paksi Polgár, a Paksi Tükör olvasói találkozhattak nevével. Egyik novellájával díjat nyert a tatabányai művelődési központ pályázatán.

Beszél a Sóvidék című könyvében gyermekkori élményeiről. Azokról az emberekről, akik a II. bécsi döntés következtében (ha csak néhány évre is) a magyar állam polgárai lehettek.

A „Tovább beszél a Sóvidék”-ben a táj emberének szokásait írja le: milyen ott a lakodalom, hogy zajlik a dísznövágás, hogy sül a kenyér, mit csináltak a fonóban...

Verseit „Illanó vágyak, kerengő sorsok”, valamint „Koronák, törzsek, gyökerek” címmel L. Németh Erzsébettel és Csuta Tamással közös kötetben jelentette meg.

2006-ban 56 költemény címmel adott ki kötetet, ugyancsak tavaly önéletrajzi novellái láttak napvilágot „Láttam, hallottam, megéltem” címmel.

Most regénnyel jelentkezik, melynek címe: Tündérek völgye az erdélyi havasokban.

A főhős, Kardos Béla (meg merem kockáztatni: a szerző hasonmása) „nem költői lélek”, ahogy Kacsó Tibor jellemzi. „Kisportolt ember, akit optimizmus sosem hagy cserben. Minden helyzetben feltalálta magát, soha nem keseredett el, és bármilyen nehézséggel kellett megküzdenie, állta a sarat. Körültekintő volt, mások véleményét is meghallgatta. Bizonyára neveltetése révén örökölte pontosságát, következetességét, szorgalmát.”

Szereti a természetet, tanítványaival járja az erdőket, síelni viszi őket, és mesél nekik az erdélyi fejedelmekről, a székelyek eredetéről, Nyírő József-ről, Tamási Áronról, Kós Károlyról, Trianonról. Mint annyi közép-kelet-európai kortársa, ő is a túlélésért küzd.

Nagyapja halála következtében örököl, és nyaralót kezd építeni. Erről a magánküzdelemről szól a könyv első rétege.

A regény ideje a 70-es évek Romániája. Jegyre adják a lisztet, a tojást, a cukrot, mosógépért, hűtőszekrényért fel kell iratkozni, ahol a disszidáló slágerszerző számaint betiltják, ahol meghurcolják az

„István, a király” hallgatóit. Ahol az iktatási díjról nem ad nyugtát a jegyző, ahol külföldit tilos vendéggül látni, még ha az vérrokon is.

Ahol – a szerző állapotrajza szerint – „a falvakból a fiatalokat városba telepítették, tömték velük az újonnan épült gyárakat, melyek hamarosan csődöt mondtak. A falvakban maradt öregeket az úgynevezett kollektivizálással megfojtották.”

A Tündérek völgyében mindezt el lehetett felejtetni. Kardos tanár úr, ha szétnéz telkéről, balra bükkerdőt, jobbra fenyeveset lát, tavasszal „amikor „a bérceket még fehér sipka takarta, de fenyők már levetették subájukat”, a patakparton borotválkozik, a patakban mosakszik, megfigyeli a barázdabillegetőt, a csillaghullást, ősszel pedig a bükk- és cserfák aransárgába öltözött lombját, a fenyőtobozok barnulását, télen pedig ott a síelés öröme.

A házépítés közben megismeri a helybeliek életét. Említésre érdemes az erdész véleménye, ami tömény összefoglalása az itteni lét abszurditásának: „Itt a völgyben semmi sem történhet az én tudtom nélkül, de ha én tudok róla, akkor mehet az ügy, de csak úgy, mintha én nem is tudtam volna róla.”

Emlékezetes a tanár és a szénégető családjának találkozása, az építkezés leírása és a munka, a kétkezi munkás ábrázolása. Utóbbi meglehetősen ritka a kortárs magyar prózában.

A könyv bővelkedik humoros leírásokban is: ilyen például Disznajó település nevének eredetmagyarázata vagy egy tehén étvágya, amikor megeszi a nájlonzacskót. Börleszkbe illő jelenet, amikor az építési tervet engedélyező néptanács elnöke Kardos Bélával együtt, négykézláb keresi a leszakadt gombot az irodában.

A könyv címlapját Török Pál Svájcban élt festőművész tervezte, a kötet szövegét Sebestyén-Molnár Árpád gondozta.

A fotókat – bár ez nincs feltüntetve – gondolom, a szerző készítette.

■ *Gutai István*

A tűzzománc meséje

Stekly Zsuzsa kiállítása

Közel egy hónapon át, június 15-től július 13-ig tartott Stekly Zsuzsa kiállítása a paksi atomerőműben. A Bonyhádön élő művész, Stekly Zsuzsa, nem első alkalommal mutatkozik be Pakson. A Városi Művelődési Központban már adott ízelítőt munkáiból, csodaszép tűzzománc képeiből. Akkor „mesés” korszaka tükröződött vissza, mostanság pedig a hittel való szoros kapcsolatot sugározzák művei.

– Kedves Zsuzsa! Képeidet ez alkalommal nem egy általános bemutatóhelyen tárod közönség elé, nem kulturális intézményben, hanem az atomerőmű orvosi rendelőjének várótermében. A környezet mennyire volt szokatlan számodra, és mi-ként befolyásolta a kiállított anyag összeválogatását?

– Pályám elején többször állítottam ki üzemekben, intézményekben, vállalatok kultúrtermeiben és éttermeiben. Később már többnyire iskolákba és művelődési házakba, manapság inkább galériákba hívnak. Rendkívül örülök, hogy ismét visszajöhöttem az üzembe, mert úgy érzem, itt sokkal közelebb kerülök az emberekhez. Egy galériába kifejezett szándékkal mennek be a látogatók, és ha a vendégek száma egy tízezres városban százra tehető, akkor az már szép eredmény. Egy üzemben rendezett kiállítás pedig az emberek közé viszi az alkotásokat, és így sokkal több emberhez kerülnek közel. Én nagyon örülök ennek a lehetőségnek. A kiállítás anyagának összeállításához nem kellett válogatnom, mert pillanatnyilag ennyi az összes munkám, mindet elhoztam ide. Szerencsére sokan szeretik a munkáimat, és remélem, hogy itt is elnyerik az érdeklődők tetszését.

– Mikor kezdted művészi pályád? Mi jellemzi most munkáid stílusát?

– Pontosan harminchárom éve kezdtem a pályám. Amikor gyermekeim kicsik voltak, és a mesék világa fontos volt számukra, akkor a mesekorszakomat éltem. Most a hit jellemzi munkáimat. Bár nem vagyok templomba járó, de van hitem, és ez a munkámban egyre jobban látszik. Több madonnás, angyalos, Jézusos képet készítettem. Szeretem megörökíteni mindazt, ami a hittel, a misztikummal kapcsolatban áll.

– 2004-ben Perczel-díjjal ismerték el munkásságodat. Mit jelent számodra ez a kitüntetés?

– Szokták mondani, hogy senki nem lehet próféta a saját hazájában, de én elmondhatom, hogy nekem sikerült. Bonyhádön születtem, és jelenleg is itt élek, itt alkotok. Úgy érzem, engem itt valóban szeretnek, és munkámat elismerik. A Perczel-díj a városban a DÍJ, nagybetűvel! Számomra rendkívül jó érzés, hogy megkaptam ezt a kitüntetést.

– Hány kiállítást tudhatsz magad mögött? Hol lesz a következő?

– Ez a 205. alkalom. Elmondhatom, hogy az elmúlt 33 év alatt teljesen bejártam az országot. Volt kiállításom Győrtől Békéscsabáig, Debrecentől Curgóig, és volt, ahová többször visszahívtak már. Most a Budai várban augusztusban nyíló kiállításomra készülök.

– Mit tartasz művészi hitvallásodnak?

– Olyan képeket szeretnék alkotni, melyeket nem kell magyarázni, melyeket bárki azonnal megért. Nekem nagyon fontos, hogy szeressék a képemet, és a képeimből sugárzó béke és harmónia bera-gyogja a tárlatlátogatók napját is.

– További sok sikert kívánok!

Csepeli István és Schmidt Sándor paksi kiállítása elé

Ezt a kiállítást Varga József emlékének ajánlják az alkotók. Ő is "pataki diák" volt, ma temették.

Csepeli István Kodály Zoltán-díjas és Schmidt Sándor Kapoli Antal-díjas népi iparművész egy országjáró kiállításra szövetkezett, amely Dunaföldváról indult, Orfű volt a következő állomás, ma pedig Pakson köszönhetjük a két kiállítót, akik ezután Kecskeméten, Budapesten, Nyírbátorban, Mátészalkán és Sárospatakon is bemutatják itt látható alkotásaikat.

Jankovics Marcell pünkösdkor, a sokáig emlékezetes dunaföldvári kiállítás megnyitóján alkotópárokat – Aranyt, Petőfit, Bartókot, Kodályt – említett. (Talán nem figyelemelterelés, ha éppen most, a Kodály-évfordulón idézem – és a Csepeli-Schmidt párosra is kiterjesztem az Ilylés-sort: „példamutató nagy ikerpár”.)

Harmath Béla az orfűi vernisszáson tette fel a kérdést: „Miért éppen ők ketten? Mert közel négy évtizednyi emberi és szakmai barátság köti őket össze? Hiszen más a formaviláguk, a motívumkincsük, a technikai megoldásaik. De közös a szemléletük, értékrendjük, szakmai igényességük és... közösek a gyökereik.”

Schmidt Sándor Huszton született. A vásárosnaményi gimnáziumban Babus Jolán tanárnő, etnográfus volt első tanítómestere. Érettségi után kirakatrendező, 1972-től a helyi művelődési házban dolgozik: színházi, zenei eseményeket szervez, kiállításokat rendez.

Alapító tagja a sárospataki fafaragótábornak. Harminc évig vezette a vásárosnaményi fafaragótábornak, 1996-ban az ott dolgozók munkáiból hozták létre a Fafaragó Galériát.

Fiatal kora óta tevékenyen részt vesz a város kulturális életében: feleségével együtt több évtizedig énekelt a helyi Liszt Ferenc kórusban, 16 éven keresztül önkormányzati képviselő, alapító tagja a Magyar Kodály Társaság és a Bessenyei Irodalmi Társaság megyei csoportjának. Számos

szakmai és társadalmi elismerés, kitüntetés, díj birtokosa.

1983-tól önálló népi iparművész. Alkotásai megtalálhatók Németországban, Japánban, Finnországban, de szűkebb hazájában: Vásárosnaményban, Gyulaházán, Tyukodon, Tákoson... is.

Schmidt Sándor már a gyökerestül kidőlt fában meglátja az elkészítendő emlékművet; faragásaiban újraértelmezi az életfa- és a pávamotívumot, ami a népköltészet – Ady, Kodály nyomán a váltakozó rabságban élő magyarság erre figyelő tagjai számára – örökérvényű üzenetet hordoz. A szemközti falon elhelyezett tükör – dicsérve a rendezés tudatosságát – visszaragyogtatja a Fölszállott a pávát.

Erőteljes, véglegesre csupaszított jelekből hoz létre kompozíciót (Násznép, Tündérkert).

A népmesék világát is újraalkotja, megérzékíti a népdalt: Ellopták szívemet, Kisütött a nap a rétre.

Amikor megkérdeztem tőle, mit jelentett számára a pataki tábor, egy rövid mondattal válaszolt: „Az életem értelmét”. A „pataki iskola” szellemiségét a mai napig ápolja és hirdeti. „Csepeli Pistával való kapcsolatomból – így folytatta a választ – is Patakon születtem. Barátságunk negyven év távlatából is ugyanolyan tiszta, mint amikor megismerkedtünk. Valami földöntúli erő köt össze bennünket. Az idő múlása csak erősítette ezt a barátságot.”

Saját hitvallását a következő idézetek fejezik ki leginkább: „A jóra való igyekezetben megszűnni alacsonyosság volna.” (Bessenyei Györgyötől való.)

A másikat Degas francia festő mondta:

„Ne törekedj mások bámulatba ejtésére; magad légy az, ki csodálkozol.”

Csepeli István Újpesten született, gyermekkorától szobrásznak készült. 200 éves családi hagyományt folytatva asztalos lett. Kőszobrászként dolgozott a Budavári Palota, a Visegrádi Palota felújítási munkáin.

1970-ben Dunaföldvárra nőszül, és elkezd a faragást. A kezdetektől tudatosan törekedett a hagyomány megismerésére, öntevékenyen rendszeres néprajzi tanulmányokat folytatott.

Az ő munkásságában is sorsdöntő jelentősége volt a sárospataki fafaragótábornak.

Idézni szeretnék a Dunaföldvári füzet egyik, közel 25 évvel ezelőtt megjelent számából. Csepeli István így felelt akkor egy paksi bejáró kérdésére: „Egy szál késsel kezdtem, és rögtön a megélhetésért. A tanulás hosszú volt, olykor megalázó, de ezen, azt hiszem, mindenki átesik, aki ilyesmibe kezd.”

Nem volt, azóta sincs kedvenc műfaja, technikája. A csont azért áll közel hozzá, mert ősi anyag. Eleinte a pásztor munkák ragadták meg. Mosófát, mángorlót készített. Később – ahogy Schmidt Sándor is eljutott a mángorlóktól az emlékművekig – ő is rátalált az ősi pásztor munkák „belső beszédjére”.

A csend hangja – amely számomra Orfeusz alászállását idézi, a Rege, a Család a szobrászat felé való elmozdulást jelenti. A Beszélgetés... pedig nonfiguratív plasztika.

„Én nem a tárgyakat akarom reprodukálni, hanem a tárgy által közvetített jelképek szellemében szeretnék dolgozni – vallja. „Ma... nem reprodukálhatunk olyan világot tárgyainkkal, amely már nem a miénk. A magyar évszázadok szellemiségét azonban folytatni kell és lehet a népművészet nyelvén is.” Elsősorban a Cantata profana (Szilágyi István regénycímét használva) agancsbozótjára és a Páva, Páva I., II.-re gondolok.

Amikor Önök erre a megnyitóra jöttek, hölgyeim és uraim, valószínűleg rápillantottak a művelődési központ bejáratával szemben álló Bálványfákra, Csepel István alkotására.

Ha önök közül néhányan ott voltak október 23-án a református temetőben, az ő kopjafái alatt láthatták a nemzeti szalaggal átkötött koszorúkat. Ha fölmennek a dunaföldvári várba, a Csepeli István által készített várkapu alatt lépnek be a várudvarba. A város házasságkötő termében pedig domborművét láthatják. Ha majd a jövő évi kánikulában letérnek Budapestről hazafelé jövet Dunaföldvárnál a 6-os útról egy frissítő fagyalatra a Tóth cukrászdába, vessenek egy pillantást Csepeli István keresztire feszített Krisztusára is.

„A természetes anyagoknak – például a fának – csodálni lehet a szépségét és rendkívüli gazdagságát – mondja Bánszky Pál művészettörténész. – A fa élő szervezet, s ha már gyümölcsöt nem terem, holtában is hasznos: karakteres struktúrájában és színvilágában is tudunk gyönyörködni és szükség szerint hasznosítani.

...praktikuma miatt teret hódított a műanyag. De helyezük egymás mellé a kenyér-, gyümölcskínáló műanyag alkalmatosságot és ugyanezt dió-, cseresznyefából vagy japánakácból, és érzékelhetjük a szinte összemérhetetlen különbséget. Kiszoríthatja-e a természetes anyagot a „műanyagvilág?”

Ezt a kiállítást látva bizvást mondhatom: nem.

Hölgyeim és Uraim!

Szíves figyelmükbe ajánlom e két kiváló népi iparművész egész eddigi életművét. Természetesen elsősorban ezt a kiállítást, a sokféle technikával (spanyolázással, karcolással, ék-, domború és áttört faragással, fémverettel...) fából és csontból formált tárgyakat, táblaképeket. Azt az egész világot, amelyet Csepeli István és Schmidt Sándor képzelete és keze létrehozott.

Ha pedig megnézték a bemutatott műtárgyakat, tekintsenek bele Király Zsiga bal kezében tartott tükörbe, és lássák meg benne önmagukat!

■ Gutai István

Elhangzott 2007. november 6-án a művelődési központban rendezett kiállítás megnyitóján.

Vasalógyűjtemény

Akik ismerik a dunakömlődi Hrivik Lászlónét, nem csodálkoznak azon, hogy ismét egy új dologgal állt elő. Számos kezdeményezése mellett (közösséget megmozgató kiállítások, saját bemutatkozás kézimunkákkal, verssel), most vasalógyűjteményével hívta fel magára a figyelmet.

– *Erzsike! Hogyan jött az ötlet, hogy éppen vasalókat gyűjtsél?*

– Van egy régi ollóm, melyet Sisi királyné és Ferenc József arcképe díszít, és mivel a szakmám női szabó, ahol ollót és vasalót is kell használni, így adódott az ötlet, hogy a régi olló mellé egy régi vasalót is beszerezsek. Többször jártam a dunaföldvári vásárrban, ahol egy-egy vasaló igen megfogott, és elkezdtem őket megvásárolni.

– *Hány darabot sikerült összegyűjteni ez idáig?*

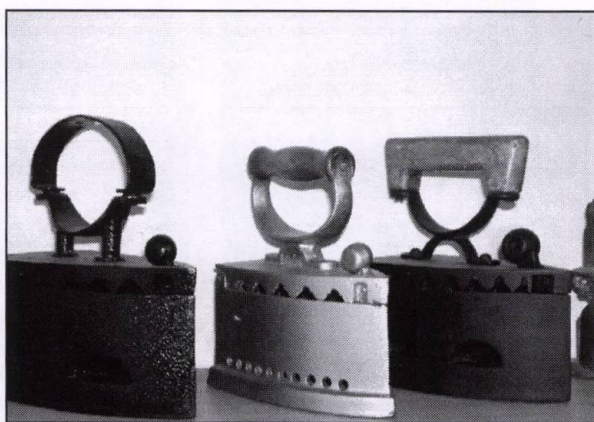
– Közel harminc darabból áll a gyűjteményem. Ez már nálam szenvedéllyé vált. Akármerre járok, csak vasalóban tudok gondolkodni.

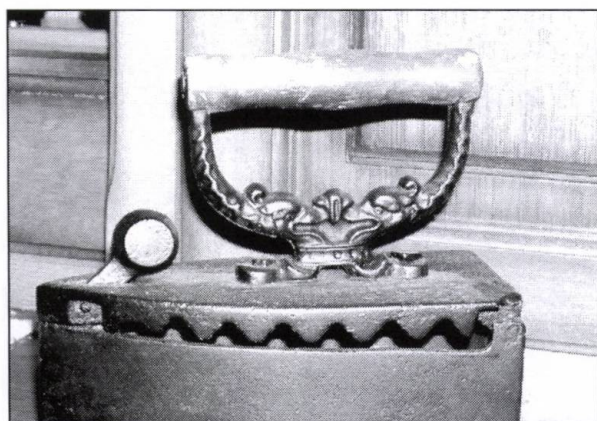
– *Melyik a kedvesebb?*

– A Kleopátra-fejes és a kb. 5 cm-es kisvasaló a legkedvesebb számomra, de van oroszlánfej díszítésű vasalóm is. A pici vasaló a XVIII. századból való. A hátulján fel lehet húzni egy reteszt, ahol a forró hamut tudták betenni a vasalóba. Ezt a mesterek azért készítették ilyen kicsire, hogy a kislányok kezére álljon, hogy ők is könnyen tudják használni. A cseperedő leánykák taníttatását, oktatását szolgálták ezek a kis készülékek. Ilyen formán is igyekeztek őket jó háziasszonnyá nevelni.

– *Ahogy hallgatom szavaidat, meggyőződésem, hogy nagyon érdekel a vasalók múltja, története is.*

– Igen, szeretem olvasgatni a vasalókkal kapcsolatos írásokat. Ha ezek a vasalók mesélni tudnának! Szinte mindegyiknek külön története van. Amerikában már 1940-ben voltak olyan vasalók,

melyeket mi manapság itthon használunk. Sőt, már időszámításunk előtt is létezett vasaló. A IX. században kővasalókat használtak, melyeknek cserélték a nyelét. Ezek a vasalók ugyanis teljes egészében kőből voltak, és a forró parázstól a nyél is átforrósodott, ezért azt időközönként lecserélték. Régen külön vasalószobában hatalmas tűzhelyen melegítették a vasalókat. Volt olyan tűzhely, melyen 56 vasaló is elfért. Mindegyik vasaló más-más típusú volt és más célokat szolgált. Egyikkel ingujjat, másikkal fodrokat, harmadikkal gallért, egy másikkal pedig kalapot vasaltak. Az egyik XII-XIII. századból való vasalónak van egy tömör, nehéz vasbetétje, amit a könnyebb kelmek vasalásánál kivettek, a súlyosabb szöveteknél pedig visszahelyezték, hogy nehezebb legyen, és általa jobban simítson. A vasalók súlya a 2,5 kg-tól a 8 kilóig terjedt. Van olyan vasaló és hozzávaló kis edényke, melynek azonos mintázatú, díszítésű porcelánból készült a fogantyúja. Szépen kiegészítik egymást. A vasalóhoz egy kis edény is tartozott, amibe beleöntötték a kancsóból a forró vizet. Sikerült megszereznem a legelső villanyvasalók egyikét is, melyre interneten keresztül tettem szert.

– *Nagyon szépen rendben tartod a vasalókat. Fényesek, csillogók!*

– Rendkívül óvatosan kell foglalkozni velük, mert az anyaguk már annyira előregedett, hogy nagyon könnyen eltörnek. A szegecselések elhaltak, tönkrementek.

– *Hol tárolod őket?*

– Jelenleg a lakásban, főleg az étkezőben, de hamarosan elkészül az udvarban a présház, és ott egy múzeumot rendezek be. Az épületet kívülről régi, boltíves stílusban, nyerstéglaborítással tervezem megépíttetni. Ebben a múzeumban szeretném bemutatni saját alkotásaimat, kézimunkáimat is.

– *Sok sikert kívánok a megvalósításhoz, és a gyűjtemény további gyarapításához is.*

■ *Lovásziné Anna*

“Olvasó lurkók” a paksi Pákolitz István Városi Könyvtárban

2006 tavaszán jártam Dunaújvárosban egy országos gyermekkonferencián. Ott hallottam egy olyan pályázatról, melyben több korcsoport, több könyvből választhatott, és a végén, aki a legtöbb könyvet elolvasta, azokat megjutalmazták. Nagyon jó ötletnek tartottam, és elhatároztam, hogy a saját könyvtáramban is megrendezem. A nyáron hozzá is láttam az előkészületeknek.

Az interneten próbáltam keresni valamilyen jópofa emblémát, majd az egész programnak egy találó nevet. Az embléma megtalálása adta az ötletet, hogy a címben legyen benne az olvasás és a gyerek kifejezés. A Szinonima szótárt lapozgatva találtam a lurkó szóra, és így összeolvasva nagyon megtetszett. Megvolt az embléma, a cím, kezdődhetett az érdemi munka.

Először is a korosztályokat kellett meghatározni: kiket is akarok megszólítani. Három csoportot alakítottam ki, 2-3-4. osztály, 5-6. osztály, 7-8. osztály.

Elkezdtem összeválogatni a könyveket a különböző korcsoportoknak. Első körben 20-20 könyvet válogattam össze. A pályázat beindításakor az alsó korcsoportnak még nyolc könyvvel kellett egészíteni a listát, mert a nagyobb érdeklődés miatt kevésnek bizonyult a 20 könyv. Egész nyáron olvastam a könyveket, és mindjárt összeállítottam minden könyvhöz egy 5-6 kérdésből álló feladatsort. Ez a munka szeptemberre befejeződött, majd elkezdtem a feladatsorok gépelését, másolását, összerendezését. A város két iskolai könyvtárából is bekértem a pályázatos könyveket, melyekbe bepecsételtem az emblémát, és megjelöltem a könyvek gerincét kék csíkkal, majd jól látható helyre külön kiemeltem. Ezután következett a felhívások megfogalmazása, plakátok elkészítése és az iskolák felkeresése a pályázattal kapcsolatban.

A felhívás lényege volt, hogy azok a gyerekek vehetnek részt a pályázaton, akik vállalják, hogy decembertől a következő év áprilisáig elolvasnak 5 könyvet a saját korcsoportjuknak ajánlott listából, és válaszolnak a könyvhöz tartozó feladatsorra. Pl.: Podonyi Hedvig: Zöldföld és Mohónia című könyvhöz tartozó kérdéssor: Ki volt Hatmázsa Király? Hogy hívták Zöldföld uralkodóját? A Zöldföld uralkodója télen mivel foglalkozott? Mi volt a hadüzenet szövege, melyet Hatmázsa Király küldött Zöldföldnek? A Zöldföld lakói hogyan mentették meg hazájukat a legutolsó hódító hadjáratban? Milyen új nevet adtak Mohóniának?

Decemberre minden előkészület megtörtént, kezdődhetett a program. A helyi médiák segítségével is igénybe vettük a pályázat során, többször adtam felvilágosítást a verseny állásáról. Folyamatosan jöttek a jelentkezők a város négy iskolájából.

2007. május 14-én tartottuk az ünnepélyes zárást. Minden kisgyermeket meghívtunk, akik teljesítették a pályázati kiírásban foglaltakat. Ajándékba kapták Kovács Gábor gitáros-énekes előadásában a Kacor király című műsort, sok-sok zenével, olvasó lurkós tarisznyát, benne ajándékkönyvvel.

Összesen hatvanhat jelentkező volt, ebből ötvenkettő teljesítette a pályázati feltételeket, három csak 4 könyvet olvasott el, tizenegy sajnos lemorzsolódott a hónapok során. Volt tizenkettő tanuló, aki nemcsak az ajánlott 5 könyvről számolt be. Általában 6 könyvet olvastak el, de volt három lurkó, aki 13, 10 és 8 könyvet olvasott el.

A programban harminchat lány és tizenhat fiú vett részt. A 2-3-4. osztályosok negyvenegyen, 5-6. osztályosok öten, 7-8. osztályosok hatan szerepeltek.

Úgy gondolom, hogy a pályázatom sikeres volt. Igaz, egy kicsit több jelentkezőt vártam, de annak nagyon örültem, hogy sokan teljesítették a feltételeket, és kevesen morzsolódtak le. Az alsó osztályosok vettek részt legtöbben, ez nem is volt számomra meglepő, itt még a tanító nénik is szorgalmazták, hogy minél többen vegyenek részt. Voltak osztályok, ahonnan 7-8 fő is jelentkezett. Számomra meglepő volt, hogy az 5-6. osztályosok közül csak öten vettek részt, annak nagyon örültem, hogy a 7-8. osztályosok is szerepeltek, és a többség fiú volt.

Néhány pedagógus és szülő külön köszönetét tolmácsolta a pályázat ötletéért, lebonyolításáért. Szeretnék, ha minél több hasonló jellegű és már jól bevált gyermekkönyvtári rendezvény lenne a könyvtárban. (Pl.: Mackó-hét a gyermekkönyvtárban, drámajátékok, szótárhasználati vetélkedő, kézikönyv-használati vetélkedő, jeles évfordulók.)

1. Olvasó lurkós könyvek

(2-3-4. osztályosoknak)

Bálint Ágnes: Frakk és a macskák
 Békés Pál: Doktor Minorka Vidor nagy napjai
 Coppard, Yvonne: Csak ne essen!
 Cukás István: Oriza-Triznyák; Mirr-Murr kalandjaiból
 Dalton, Annie: Mesterfokon
 DiCamillo, Kate: Penny miatt
 Ende, Michael: Világgá mentem, majd jövök
 Futová, Gabriela: Jobb anyukát akarok
 Inkiow, Dimiter: Én és Kata
 Kányádi Sándor: Világlátott egérke
 Kästner, Erich: A két Lotti
 Lindgren, Astrid: Juharfalvi Emil
 McDonald, Megan: Durrbele Dorka belevág
 Mondák Hunyadi János korából
 Nógrádi Gábor: Nézz rám, mami!
 Osvát Erzsébet: Meglepetés
 Pálfy Julianna: Egy kölyökkutya naplója
 Petőcz András: Kalandjaim a Mágusképzőn
 Petőcz András: Vészhelyzet a Mágusképzőn
 Pillangó-hadművelet /A varázslatos iskolabusz 14./
 Podonyi Hedvig: Bertaberta
 Podonyi Hedvig: Zöldföld és Mohónia
 Rangáné Lovas Ágnes: A dzsungel könyve
 Saunders, Kate: Két égetnivaló boszorkány
 Sebők Éva: Millabella
 Thury Zsuzsa: Buksi a repülőgépen
 Wass Albert: Bulámbuk
 Wilson, Jacqueline: Bízd csak rám, anyu!

2. Olvasó lurkós könyvek

(5-6. osztályosoknak)

Daniels, Lucy: Cicák a pácban
 DiCamilla, Kate: Cincin Lovag Legendája
 Egressy Zoltán: Csimpi születésnapja
 Ende, Michael: Varázsiskola Vágyországban
 Fekete István: Tüskevár
 Fekete István: Vuk
 Janikovszky Éva: A hét bőr
 Knight, Eric: Lassie hazatér
 Lawson, John: Eljöttél hozzám

Lázár Ervin: A Négyszögletű Kerek Erdő
 Lázár Ervin: Bikfi-bukfenc-bukferenc
 Lindgren, Astrid: Harisnyás Pippi a Déltengeren
 Mándy Iván: Csutak és a szürke ló
 Milne, Alan: Micimackó
 Nógrádi Gábor: Segítség, Ember!
 Salten, Felix: Bambi
 Sarlós Endre: Honfoglalás
 Wass Albert: A hunok útra kelnek
 Wilson, Jacqueline: Aludj nálunk
 Wilson, Jacqueline: Jó barátok

3. Olvasó lurkós könyvek

(7-8. osztályosoknak)

Bosnyák Viktória: Klott gatya, ne fárasz!

Burnett, Francis: A titkos kert

Clements, Andrew: Frindli avagy a nagy ötlet

De Amicis, Edmonda: Szív

Durell, Gerald: Szamártolvajok

Hiaasen, Carl: Surranó

Hooper, Mary: Édességek kicsiny boltja

Hooper, Mary: Szirmok a hamuban /Édességek kicsiny boltja folytatása/

Horowitz, Anthony: Az első bevetés

Hunok. Mítoszok és legendák

Karinthy Frigyes: Tanár úr kérem

Kästner, Eric: Emil és a detektívek

Lowry, Lois: Valahol messze

May, Karl: Ördögi gaztett

Nötslinger, Christine: Zűr hátán Zűr

Rushton, Rosie: Becsszavamra kinyúlok!

Saunders, Kate: Cicus és a Bűdös Macskák háborúja

Szabó Magda: Sziget-kék

Tamási Áron: Áron a rengetegben

Townsend, Sue: Adrian Mole

■ Lázár Ágnes gyermekkönyvtáros

Paksi Tükör

tartalom

- 1 Komornik Ferenc: Üdvözet a 31 éves atomerőműnek
- 2 Szabó Benjamin: Az indulás évei
- 3 Knizner István: Újságmese
- 4 Tóth András: A második (szerkesztő)
- 5 Torma Csaba: Vékony az igazság mezsgyéje
- 6 Fábíán Erzsébet: Izgalmas időszak
- 8 Kiss G. Péter: Atomerőmű újság
- 9 Czinege Mária: Szép emlékek
- 11 Rósa Géza: Emlékeim
- 12 Kováts Balázs: Nem akármilyen tucat a harmincból
- 13 Sipos László: Az Atomerőmű újság az 1994. évi FEIEA Grand Prix pályázatán mint a legjobb magyar üzemi lap
- 15 Dr. Ormai Péter: A publikálás jelentősége
- 16 Mittler István: Üzemi újságtól a regionális lapig
- 16 Nagy István: Írtam, írogattam
- 18 Lovásziné Anna: Az elsők voltunk, akik hozzájutotunk az újsághoz
- 19 Lovásziné Anna: Több száz kilométerről
- 20 Beregnyei Miklós: Harminc év
- 25 Dr. Vértés László: Jámbor Pál versei Áldor Imre 140 éve kiadott kötetében
- 26 Dr. Vértés László: Paks és Beszédes József
- 27 Gutai István: A "titkos klasszikus"
- 29 Gutai István: Paksiak délvidéki barangolása
- 31 Gutai István: "Emitt a Görgényi, amott a "Kelemen havasok"
- 32 Lovásziné Anna: A tűzzománc meséje
- 33 Gutai István: Csepeli István és Schmidt Sándor paksi kiállítására
- 35 Lovásziné Anna: Vasalógyűjtemény
- 37 Lázár Ágnes: "Olvasó lurkók" a paksi Pákolitz István Városi Könyvtárban

PAKSI TÜKÖR

Irodalmi-művészeti és helytörténeti szemle
XIV. évfolyam, 2. szám, 2007 decembere

Szerkeszti a szerkesztőbizottság

Felelős szerkesztő: Beregnyei Miklós

Rovatszerkesztők: Lovásziné Anna, Tell Edit, Györfly József és Szabó Péter

Korrektor: Lukácsiné Patyi Orsolya

Tördelés: Törökné G. Judit

Kiadja: a Jámbor Pál Társaság

Felelős kiadó: a JPT elnöke

Készült: PA Zrt. Nyomda 2008/84. sz.

Felelős vezető: Slonczki István

A szerkesztőség címe: Paks, Városi Könyvtár, Villany u. 1.

HU-ISSN: 1218-2109

Jövők energiája

mvm paksi atomerőmű

www.atomeromu.hu

